

naša luč

1987
december
10

Slovenija

Moja dežela.

BELA KRAJINA

Bela krajina je valovita ravan, ki jo zapirajo s severa Gorjanci, z zahoda obronki Roga, na vzhodu jo pa obkroža Kolpa. Tla so iz apnenca, ki ga razjedajo neštete vrtače, drage in jame, ter pokriva težka kraška prst. Tekoče vode so pokrajino razčlenile tako, da se nad ravnino dvigajo nizki hribi in oble gorice. Kolpa je v živo skalo zajedla globoko korito in se vjedla v mnogih okljukih.

Sončna belokranjska deželica! Pomladi žarijo z bregov rdeče ploskve prekopane zemlje v vinogradih, ki jih krasijo beli in rožni venci cvetočih češenj in breskev, pod sinjim nebom se širi po zemlji sveže zelenje. Ljubkost in milina pokrajine se

BELA KRAJINA

Griček za gričkom v daljavo
se pne,
čriček za čričkom strune ubira,
beli oblaček obzorja zastira,
v okencu drobnem nagelj cvetè.

Truden voliček v breg se poganja,
vseposvobod sočen vonj trte diši,
v hramu prešerno vince kipi,
ej, danes ne bo nam do spanja.

Griček za gričkom v daljavo
se pne,
sonce se v pisane rute lovi,
saj se odpirajo srca ljudi.
Prisluhni, še tebi zdaj pesem
privre!
Joža Vovk

zrcali tudi v ljudeh: preprosti so in odkriti, prijazni in gostoljubni.

Vsa prisojna pobočja Bele krajine so obdelana za vinograde in posejana z zidanicami, dno ploskev pokrivajo polja in pašniki, nekaj površine je še pokrite s „steljniki“, kjer raste praprotna in resa pa breze in bori. Gospodarstvo načrtno dvigajo z uvajanjem industrije in večjo strokovnostjo kmetijstva, z boljšanjem tal in gojitvijo živine, s plemenitenjem trte ter nasajanjem sadnih dreves in hmelja. Tako se je izseljevanje ljudi malo zavrlo, saj je prav Bela krajina dajala včasih zaradi svoje revščine tujini največ delovnih rok.

Belokranjski dvor je značilna gruča domačijskih poslopij, ki jo zapira plot ali celó zid. Hiša je zelo preprosta: slamnata streha na čop, zunanji hodnik, majhna okna, preprost vhod. „Hiše so hišice, okna so okenca . . .“ (Župančič).

V Beli krajini se je kot v osamljeni obrobní slovenski pokrajini skoraj do zadnjega časa ohranila vrsta starih običajev in posebnosti: Zeleni Jurij, krésnice, metliško in črnomaljsko kólo, most, rešetca, kurji boj, turn, bela ljudska noša — po kateri ima pokrajina ime —, krasitev pirhov-pisanic, torb, šarenic, tkanje domačega platna. Znane so tudi belokranjske jedi: janjček na ražnju, belokranjsko cvrtje, belokranjski na-

dev, repa s svinino, krvna pogáča, belokranjska špehovka, belokranjska povitica, trijet.

Pa tu ne manjka tudi drugih zanimivosti: kopanje in ribolov v Kolpi, zimski šport na obronkih Mirne gore in Gač ter v dolini Črmošnjice, ostanek rimskega svetišča sončnega boga Mitre, mitreja, blizu Črnolija, ob progí proti Rožancu.

Črnatelj, zemljepisno, gospodarsko in kulturno središče Bele krajine, je postavljeno nad deber Lahinje in Dobljčice, ki se tu stekata. Znamenita sta v njem grad in komendsko poslopje.

Metlika je izpričana že v 13. stoletju. Njen položaj ob prehodu čez Kolpo ji je vedno dajal vlogo tržišča, položaj ob meji proti Hrvaški in Ogrski pa vlogo obrambne postojanke. V gradu je nastanjen Belokranjski muzej z izkopaninami in zbirko narod-

nih posebnosti. Znameniti so stara cerkev sv. Martina, obrambni stolp s strelnimi linami in komenda.

Vinica leži v južnem delu Bele krajine. Znana je posebno kot rojstni kraj našega pesnika Otona Župančiča.

Semič je razložena vas v prisojnem bregu pod zadnjimi odrastki Gorjancev, kjer so bregovi pisan mozaik vinogradov, zidanic in domačij, in središče belokranjskega vinogradništva.

NASLOVNA FOTOGRAFIJA:
Tepežkanje v Vogrčah na
Koroškem.

edina pot iz krize — demokracija

Ko se bliža božič, pohitimo za nekaj hipov domov, tja, od koder smo izšli in od koder smo prišli v prostor našega sedanjega bivanja!

Kako je trenutno domá?

Zadnje čase je v poročilih o Jugoslaviji najbolj pogosta beseda „kriza“. Gre za krizo menda malone vsega, kar sestavlja tamkajšnje življenje: najprej za gospodarsko krizo, ki dobiva vedno bolj zastrašujoče mere (inflacija, zunanji dolgovi, nižanje življenjske ravni), potem pa za krizo odnosov med tamkajšnjimi narodi (Kosovo, slovenski sindrom), krizo kadrov (nesposobnih rešiti gospodarski položaj), krizo sistema (partiji se je položaj izmuznil iz rok), krizo pravnih odnosov (prednosti partijcev na vseh ravneh), krizo nravnosti (ni čuša odgovornosti, delovne morale, vseprek se podkupa, množijo se škandali po zgledu Agrokomerca) itd.

Najgloblja kriza je pač v tem, da je partija jugoslovanskim narodom vsillla materialistični svetovni nazor, ki skrči človekovo bivanje na zemlji v golo proizvodnjo in porabo. Človek, ki odpiše nebo, je podrl tudi medčloveška razmerja in ustvaril kaos.

Kot ironija se zdi dejstvo, da prav družba, ki prisega na snov, ni sposobna urediti snovnih odnosov, medtem ko družbe, ki prisegajo na duha, tudi na področju snovi uspevajo.

Receptov za pot iz krize je tudi v domačem tisku na pretek. Skupni imenovavec vseh je ključ po demokratizaciji družbe. A z demokracijo je tako kot z resnico: ali je ali pa je ni. O večji ali manjši demokraciji ni mogoče govoriti, prav tako kot ni mogoče govoriti o večji ali manjši resnici. Mogoče je govoriti le o večji ali manjši kršitvi demokracije. In da enopartijski sistem ni in tudi ne more biti demokratičen, o tem ni menda nobenega dvoma. In da se v takšni družbi zagovornikom drugačnih družbenih ureditev slaba piše, tudi ne.

Profesor Bučar je v Celovškem Zvonu (junij 1987) primerjal položaj sedanje oblasti domá zadregli opice, ki je vtaknila roko v steklenico, v kateri se nahaja banana: če hoče opica banano obdržati, ne more izvleči roke iz steklenice, če pa roko izvleče, se mora odpovedati banani. Če hoče partija obdržati monopol oblasti, krize ne more rešiti, če pa hoče krizo rešiti, se mora odpovedati monopolu oblasti. V tem je edini in dokončni ključ do rešitve iz krize: opica se mora banani odpovedati.

Bog daj odgovornim toliko pameti, poguma in ljubezni do svojih narodov, da se čimprej odpravijo na edino rešilno pot!

br

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

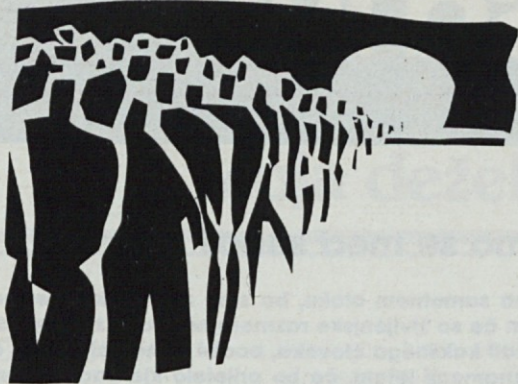
NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):

Avstrija 140 šil.
Anglija 7 fun.

Belgija 450 fran.
Francija 70 fran.
Italija 15.000 lir
Nizozemska 23 gld.
Nemčija 22 mark
Švica 20 fran.
Švedska 70 kron
Avstralija 12 dol.
Kanada 15 dol.
ZDA 12 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštnine v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

Veliki sta bolečina in groza, ko ob koncu življenja veš, da ti ni bilo dano narediti, kar si želel in bi tudi mogel narediti. A se ne smeš vdati! Zbrati moraš moči, ki so ti še ostale, na pomoč ti priskočita treznost in izkušnje in zraven še milost in tako je mogoče še marsikaj narediti za ljudi in za svojo dopolnitev.

Mirko Mahnič

Farna cerkev je panteon duš vseh živih in mrtvih faranov.

Mirko Mahnič

Človek določa svoje življenje z izbiro lestvice vrednot, a v Bogu najde najvišje vrednote, edine, ki res štejejo. Notranji nagon nas obrne k vrednotam, ki so zasidrane v Absolutnem.

kardinal Franc König

Zares: najbolj živ je človek tedaj, ko je njegov pogled usmerjen v tisto obliko življenja, ki je trajna, ki je večna. Živ si toliko, kolikor hrepeniš po večnem življenju. In mrtev si, kolikor vse staviš na sedanji trenutek.

V tej luči je tabela resničnega življenja in resnične mrtvosti seveda precej drugačna, kot pa jo rišejo sociografi in personografi naše vsakdanjosti. Ob tej predpostavki se lahko izkaže, da so morda najbolj vesela zabavišča našega sveta kraji smrti in najbolj gnusnega razpadanja — in da so bolniške sobe, ječe jetnikov vesti, morišča pravičnih, taborišča resnicoljubnih kraji najbolj zdravega in radostnega življenja.

Ni naključje, da pripadniki brezbožnih ideologij praznik vseh svetih — kako živ pojem! — poimenujejo na način, ki je v svoji globini grozljiv: dan mrtvih. Toda če so naši umrli zares mrtvi, potem smo enako mrtvi tudi mi, ki sicer veljamo za žive. Nazadnje si to, kar je tvoja trajna lastnost. In če ni večnega življenja, če so naši najdražji res mrtvi, potem je smrt tudi naša konstanta, potem je to, čemur pravimo življenje, samo blisk laži v temo večnosti . . .

Vinko Ošlak

Lojze Šuštar

Za kristjana nič novega?

Ali veljajo za kristjane iste npravne norme kot za vsakega človeka? Ali ima veren kristjan še kake drugačne in posebne dolžnosti, ki jih drugi ljudje nimajo?

Kolikor se krščansko življenje izraža v posebnih „verskih dolžnostih“ do Boga in v Cerkvi, veljajo te seveda le za verne kristjane. Ker pa je tudi kristjan najprej človek in to tudi ostane, je na ostalih življenjskih področjih človeški osebi odgovarjajoče in primerno življenje tudi zanj prva dolžnost. Kdor ni oziroma ne skuša biti dober človek, ne more biti dober kristjan. Krščanska etika ne zanika človeškega, ampak ga potrdi, poglobi in dopolni. Vsebinsko veljajo za kristjana v njegovem razmerju do bližnjega in do sveta najprej isti npravni zakoni kakor za nevernega. Bog v zadnjih sedmih od deset zapovedi, ki jih je dal Mojzesu, zapoveduje to, kar izhaja kot zahteva iz človekove narave kot osebe in kot družbenega bitja.

In vendar je krščansko razumevanje etičnih norm in npravnih dolžnosti drugačno kakor pri nevernih. Prva razlika obstaja v tem, da so za vernega kristjana npravne norme, pa naj jih najde in oblikuje človek sam na podlagi razumskega spoznanja ali pa naj so tudi izrečno v razodetju, izraz božje volje. Npravne zapovedi in prepovedi niso nekak zakonik, ki je bil nekda sestavljen, odobren in razglašen kot

obvezen, temveč smernice, navodila, klici in opomini osebne Boga, ki se zanima za človeka, ga ljubi in mu želi dobro. Priznanje in izpolnjevanje npravnih zakonov zato za kristjana ni anonimna pokorščina predpisom, ampak osebni odgovor Bogu. Če se tega kristjani velikokrat premalo zavedajo, je to le pomanjkljivost v npravni zavesti, ki resnice same ne spremeni.

Druga razlika pa je, da se kristjan zaveda, da je po Kristusovem odrešenju z vero in s krstom ter z včlanjenjem v Kristusa postal „nova stvar“ in nov človek, ki ima nove možnosti za uresničitev svojega življenja in nov smisel. Kristjan naj živi svojemu stanu primerno — kot božji otrok in Kristusov brat, ki

je deležen osebne božje ljubezni in je v Sv. Duhu prejel novo luč ter novo moč za oblikovanje življenja. Zapovedi — imperativi — so le nujne notranje posledice novega dejanskega položaja. Imperativ izhaja iz indikativa: kristjan si, živi kot kristjan; v Kristusu si svoboden, odločaj se temu primerno; Sv. Duh te napolnjuje, iz njega oblikuj svoje življenje. Vera, upanje in ljubezen so trije temeljni božji darovi, življenje po veri, iz upanja in v ljubezni so tri glavne npravne dolžnosti. Vse drugo je le njihova razlaga in aplikacija.

Dalje so za kristjana nagibi za dobro življenje drugačni kakor pa za nevernega človeka. Ne gre mu samo za izpopolnitev samega sebe, ampak za udeležbo v božjem življenju, za skupnost z Bogom v ljubezni. To pa ne pomeni nobenega odtujevanja samemu sebi, kajti Bog noče nič drugega, kakor da bi človek čim popolneje uresničil samega sebe in bil srečen. Bog ni kak konkurent človeku in njegovi sreči, ampak porok, da se mu bo posrečilo, po čemer hrepeni.

Pošteno in dobro življenje je za kristjana hoja za Kristusom in osebna povezanost z njim. Kristjan veruje, da ga je Kristus osvobodil greha, ki vsakega človeka usužnjuje in ga vodi v smrt. Zaupa v novo možnost, da se v moči Sv. Duha osvobodí sebičnosti, poželjivosti in nereda in postane vedno bolj Kristusu podoben. Veruje v to, da mu Bog odpusti, če se je napačno odločil in po lastni krivdi zapustil pravo pot ali opešal v hoji za Kristusom. Zato se kristjan ne ponaša v prvi vrsti s tem, kar naredi sam, ampak se zanaša bolj na božjo pomoč, dobroto, usmiljenje in ljubezen.

Veren in neveren človek imata, če resno vzameta svojo vest in npravne norme, ki so za življenje neobhodno potrebne, isto življenjsko nalogo. A za kristjana se vse to kaže v novih razsežnostih in v drugačni luči. Zato v krščanstvu ni moraliziranje, ampak je oznanjevanje božjega načrta s človekom, božjega sodelovanja s človeškim prizadevanjem prvo in glavno.

(po NOVI MLADIKI 1978)

Tone Kralj,
NEVESTA, 1957,
iz cikla Zemlja

Na postaji

Vsako leto se ponavlja na vseh večjih železniških postajah v decembru isti prizor. Postaje so prenapolnjene s potniki, ki so obloženi s kovčki in torbami ter zavitki; vse hiti, vse nestrpno pričakuje, da bo prišel vlak. Obrazi izžarevajo napetost in hrepenenje. Ljudje se prestopajo sem in tja, minute čakanja se jim vlečejo kot večnost. Ko vlak končno le priropota, se vse hkrati usuje k vratom in želi čimprej doseči rezervirani sedež, preobložene police pa pričajo, da bo pot dolga in izredna: potniki bi radi preživeli božič v krogu svoje družine, v domačem kraju, v rodni hiši.

Čeprav naši verniki v tujini počasi, a zanesljivo izgublajo občutek za vero in njene vrednote, jih božični prazniki vendarle potegnejo domov, pa naj bo pot še tako dolga in naporna. Božične praznike lahko doživijo in morejo prav praznovati samo doma, na naši lepi slovenski zemlji, v krogu skupne družine. Ne vem, ali se bodo udeležili tudi polnočnice, res ne vem, mogoče jim bo za tako praznovanje zmanjkalo časa in volje, kljub temu pa želijo biti doma. Gotovo bodo šli gledat jaslice v cerkvi in bodo ob njih obujali svoje otroške spomine, pa čeprav bo obisk teh jaslic morda samo še gola radovednost, češ kakšne so letos, ali so lepše kot lani . . .

Tudi doma je v teh dneh napeto pričakovanje. Saj res ni vseeno, ali je oče doma ali v tujini. Mladi člani ne čakajo predvsem na očeta, dosti bolj jih zanima in skrbi, ali bo oče izpolnil njihove želje in naročila. Saj vedo, da je v tujini novih tehničnih predmetov več kot doma, pa še boljši so. Televizor, super radio, računalnik in še kaj podobnega je napisano in naročeno. To je tiho upanje in pričakovanje ob očetovem prihodu. Ta darila, ki naj nadomestijo odsotnost, so obvezni težki davki za ločeno življenje, za neizkazano ljubezen, za neizgovorjene besede. Gorje, če oče teh želja ne more izpolniti (da jih ne bi hotel, se mi skoraj ne zdi verjetno)! Razočaranje bo preveliko in oče bo od tistega trenutka samo še nadležen in nezaželen gost, ki moti ritem vsakdanjega življenja.

Tako te moderne želje in njihove (ne)izpolnitve razvrednotijo resničnost božičnega praznika!

Pred petdesetimi leti so doma — vsaj na vasi

— še poznali in doživljali skrivnost adventa in božiča. Z zornicami — jutranjimi mašami — so se poskušali pripraviti na praznik. Pot se je začela še v trdi noči, vračali pa so se ob prvem svitu. Vse to je dajalo tem mašam poseben čar. Devet dnevnica pred božičem je bila potem še zadnja priprava, povezana s spovedjo in obhajilom. Vse je bilo usmerjeno v eno samo resnico: bliža se praznik Kristusovega rojstva. Ljudem je bila pred očmi ta velika skrivnost božjega učlovečenja. Niso poznali obdarovanja, zato pa so se trudili, da so si v teh dneh postali med seboj bolj dobri in plemeniti. Sveti večer ob kajenju in kropljenju domov, postavljanju jaslic in končno poti k polnočnici, navadno v globokem snegu, vse to je dajalo temu prazniku dušo in vsebino in je prinašalo v družino resnično praznično veselje.

Kaj nam je ostalo od vsega tega? Kaj mislimo, ko pomislimo na božič? Je v naših srcih še kaj pričakovanja praznika čudovite resnice, da je Bog sam prišel med nas, da je postal človek in da se je s tem začelo naše odrešenje — ali pa smo ta praznik ponižali samo še na čakanje, koliko darov bo kdo dobil?

Spominjam se svojega sobrata duhovnika, ki mi je že pred petindvajsetimi leti takole pred božičem potožil (takrat se mi še sanjalo ni, da bi kdo koga za božič obdaroval): „Veš, vsako leto te že praznujem božič. Nič več ni pričakovanja, ni hrepenjenja, ni doživetja Boga, vse je postalo tako brezdušno in prazno!“ Presenečen sem bil, saj sem se sam božiča vedno veselil, in težko sem sledil njegovim otožnim mislim — danes pa vse bolj razumem, kaj je takrat mislil in občutil.

V današnjem času težko doživljamo skrivnost božiča, saj je naša moderna družba odpravila vse nadnaravno in skrivnostno, kot se tudi sama rada pohvali. Odpravljeni so vsi „tabuji“ in „ukinjene“ so vse skrivnosti. Vse je odvisno samo še od človeka. Človek je postal sam sebi zadosten in sam sebi želi biti bog. Prav zato poskuša tudi božič ponižati zgolj na narodni običaj ali — kot je ob razpravi o praznovanju božiča doma napisal dopisnik Dela — na „etični“ problem. Po domače povedano, je hotel s tem reči, da je to samo še

vprašanje, kako poskušamo spoštovati drug drugega. Prav to pa ni res! Božič je in ostane verski praznik. Rojstvo Sina božjega je nedoumljiva skrivnost, ko se Bog poniža in prizvame človeško podobo samo zato, da bi rešil človeka hudobije greha in njegove posledice smrti. Samo takrat, kadar praznujemo ta dan kot zahvalo za ta neprecenljivi in nedoumljivi dar, resnično praznujemo in doživljamo božični praznik.

Mnogi si gotovo mislite, češ le kakšna skrivnost naj bo to, saj vendar vemo že dolgo časa, da je Kristus prišel na svet v Betlehemu. Da, to sicer lahko vemo, a resnica, da je to neprecenljiv dar božje dobrote, nam nikoli ne bo dovolj jasna in razumljiva. Te resnice božje ljubezni pa ne moremo sprejeti in jo še manj vsaj malo razumeti, če se na to skrivnost ne pripravimo v molitvi. Vera je dar božji, ki se nam pogloblja po našem sodelovanju z Bogom, se pravi v molitvi. Skrivnost odrešenja je milost, te pa ne moremo kupiti, lahko si jo pridobimo samo s ponižnim priznanjem, da je to dar božji, ki si ga izprosimo z molitvijo.

Nikar ne recimo, češ da za to pač ne bo časa ali — kar je še hujše — češ da niti prav moliti več ne znamo! Potem naj nas božični prazniki spet nauče moliti. Samo s tako pripravo bomo mogli doživeti skrivnost božiča.

Ne vem, kako ga boste praznovali. A če hočete, da bo ta praznik res to, kar je, potem bo sveti večer — pa naj bomo doma ali v tujini — večer, ko bomo kropili stanovanje, postavljali jaslice in molili rožni venec (vsaj skrivnost „Ki si ga Devica rodila“). Brez obiska polnočnice ali — če te ni — vsaj praznične maše pa seveda sploh ne more biti božiča.

Postavljanje jaslic na sveti večer nam poskuša približati skrivnost, da se Bog poniža in prihaja kot nebogljeno dete v revno betlehemsko votlino. Čisto nasprotno od našega pričakovanja! Namesto z močjo prihaja v nemoči, ne uporablja — kot bi si morda želeli — moči in slave, ampak se — kot pravi sv. Pavel — poniža, poniža do smrti na križu, in nas more prav zato odrešiti in osrečiti.

Kristus prihaja kot moj Odrešenik. Pesnik je zapisal: „In če je to dete tisočkrat rojeno, če ne za te, je vse zgubljeno!“ Ta trditev velja tako danes kot včeraj. Ne dajmo se torej motiti in varati: brez Boga je vse naše življenje z vsemi našimi napori in uspehi prazno in nebogljeno.

Zato bom ob jaslicah molil in prosil: „Kristus, odpri mojim vernikom oči in srce, da te bodo mogli sprejeti. Osreči jih in jim daj globoko vero, da bodo mogli praznovati praznik Tvoje ljubezni v zavesti, da nas vse ljubiš in nas hočeš rešiti in osrečiti zdaj in v večnosti. Amen.“

Vaš don Kamilo

Jaslice 1987

ADVENT 1987

*Bo slabše? Bo boljše?
Kaj nas še čaka? —
Skrb skoz nas polje
od zore do mraka.*

*Povem neposredno,
resno in stvarno:
življenje je vedno
smrtno nevarno.*

Ko bi prišel k nam že zdaj,
bi nam bil prav res v nadlego.
Pomisli vendar malo!
Kaj pa naj počnemo s teboj,
le za kaj naj te uporabimo,
ko pa smo ravno tako do sitega srečni —
vsaj trenutno.
Na svidenje, torej, Gospod, kdaj pozneje!

NOVO LETO 1988

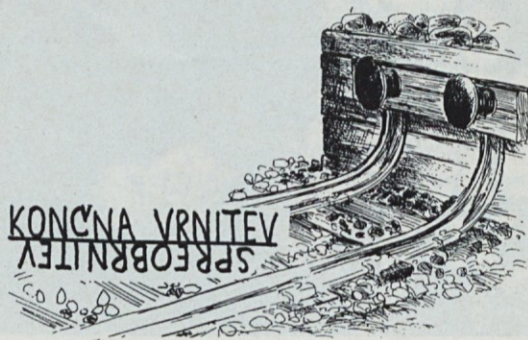
„Mama, kdo pa je pravzaprav tole, Miklavž, Božiček ali dedek Mraz?“
pomoli mala Breda materi v staniol zavito pisano čokoladno figurico.
„Otrok moj, 6. decembra obhajamo vendar praznik svetega Miklavža, ne pa svetega Božička ali svetega dedka Mraza. No, kaj je torej?“
„Miklavž, kajpada. Ampak verjameš, mama, da bodo čez kakih sto let najbrž takole prodajali čokoladno mater Terezijo?“

Prav lahko bi se zgodilo, da bi moral biti letos božič prestavljen, saj bi se utegnili ON, zaradi katerega je božič pravzaprav sploh praznik, zadržati pri kom takem, ki ga sicer nikoli nihče ne obiše.

Na vsak življenjski klic srce naj naše vdano bo pripravljeno, da sprejme hrabro in brez žalovanja izziv za nov začetek in za tvegano slovo od vsega, s čimer zdaj živi, kar ljubi in kar sanja.
Saj na začetku vselej čudežno dobimo moč, da slovo in nov začetek preživimo.

H. Hesse

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: JUGOSLAVIJA PROSI ZA ODLOG POVRNITVE DOLGOV

Pred kratkim je slovenski partijski šef Kučan primerjal Jugoslavijo omnibusu, ki drvi brez vozača za krmi-lom navzdol po gorski cesti. Kučan bi lahko še dodal, da gre pri tem za nočno vožnjo po zelo ovinkasti cesti in da je omnibus brez luči in brez zavor.

Dejansko postaja vožnja te države v dolino vedno bolj nepreračunljiva in divja. In to prav v trenutku, ko praznuje partija z velikim pompom in s še bolj zaklinja-jočimi besedami 50-letnico dneva, ko je Tito prevzel vodstvo jugoslovanskih komunistov. To daje vtis zaklin-janja duhov, kajti današnja Jugoslavija se je močno oddaljila od podobe, ki jo je nekoč v svetlečih se bar-vah slikal Tito. „Bratstvo in edinstvo“ države in njenih narodnosti je zgorelo na žrtveniku zagrizenega boja vseh proti vsem: kar naprej ponavljana „vodilna vloga“ partije je postala votla beseda; partijsko in državno vodstvo sta vedno dlje od „navadnega ljudstva“; gospo-darska proizvodnja in življenjska raven prebivalstva stalno upadata; finančna kriza je vlado prisilila, da je pri zahodnih upnikih prosila za odlog povrnitve zapad-lih obresti in obrokov glavnice. Nujne reforme ostajajo na ravni pogovorov.

Močno luč na upadanje gospodarskega in politične-ga poštenja, na tesno prepletenost zasebnih in partijs-ko političnih koristi meče škandal Agrokomerca, ki je dal v obtok nepokrite menice za okoli 1,5 milijarde mark. Okrog 60 jugoslovanskih bank je prizadel ta škandal, ki dobiva vedno večje politične razsežnosti. Kar prihaja v poročilih jugoslovanskega tiska sedaj na dan, močno presega mere balkanske lopovske komedi-je.

Vidoje Žarković, član partijskega predsedstva, je v zvezi s tem škandalom zahteval odstop finančnega mi-nistra Rikanovića, glavnega guvernerja Narodne banke in predsednika računskega urada. Isto je že prej terjal član slovenskega partijskega predsedstva Jože Smole.

Valovi Agro-škandala grozijo, da bodo dosegli sedaj tudi jugoslovanskega ministrskega predsednika Mikuli-ća, ki je bil, preden je lansko pomlad postal predse-dnik, zastopnik Bosne v državnem predsedstvu, prej pa je imel vrhunske funkcije v partiji in vladnem aparatu. Njegova le malo srečna roka v boju proti gospodarski

krizi je povzročila zaton njegove zvezde. V *Ninu* je nje-gova fotografija objavljena pod vrstico: „Pred nami so odstopi.“ Zastavlja se vprašanje: „Zakaj se ni prej zga-nil?“ Medtem se je namreč utrdilo prepričanje, da so tako partija in vlada v Bosni kot tudi osrednja vlada v Beogradu vedele za nepokrite menice Agrokomerca že pomladi, pa niso ničesar ukrenile. In ne brez zlobe na-vaja *Nin* Mikulića, ki je pred CK v Sarajevu primerjal odkritje denarnega škandala „novici o smrti dragega sosesa“.

„Kakšna dva milijona takšnih prestopkov je bilo ugo-tovljenih v zadnjih štirih letih,“ stoji v objavljenem po-ročilu neke komisije beograjskega parlamenta.

Sleparjenje s „sivim“ denarjem, to je s takim, ki ga ni, je v Jugoslaviji znatno pripomoglo k inflaciji, ki je medtem že prestopila 120% in ki utegne po cenitvi de-narnih strokovnjakov do konca leta doseči 200%.

Prvič od leta 1981 je Jugoslavija sedaj zaprosila pri zahodnih upnikih za triletni odlog povračila posojila in obresti. Država ni svojim denarnim dolžnostim — letno 2,1 milijarde dolarjev posojila in 1,9 milijarde dolarjev obresti — več kos, ne da bi svoje ljudsko gospodarstvo spravila v nevarnost. Štiri milijarde dolarjev je okrog 40% vseh deviznih prihodkov Jugoslavije v enem letu.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 2. okt. 87/3.

DELO: LJUDJE Z ENIM PAROM ČEVLJEV

Že na prvi pogled lahko vidimo, da ne živimo tako slabo, kot pišejo domači in tuji časopisi, je pred dnevi dejal Božidar Jaredić, sekretar komisije za informiranje skupščine SFRJ.

Rekel je — in ostal živ. Še zanimivejše od te njegove trditve pa je pojasnilo: „V tujino odhaja čedalje več lju-di. Vsi turistični aranžmaji za zimske počitnice v hribih in na morju so že sedaj skorajda razprodani. Stroškov za reprezentanco je vedno več. Na cestah vidimo čeda-lje več dragih avtomobilov, da o prometni gneči ne go-ovorimo — to pomeni, da nihče ne hodi peš, marveč se vsi lepo vozijo. Z življenjsko ravnjo torej le ni vse tako črno, enako velja tudi za družbene razmere.“

To in številne druge podobne trditve bi lahko mirno uvrstili v dokaj bogato zakladnico neresnih, voluntari-stičnih pasti naše birokracije, nesposobne, da bi se

uspešno lotila odpravljanja sedanjega resnično dramatičnega položaja.

Človek kar ne more verjeti, da kdo v času, ko veliko ljudi nima dovolj denarja dobesedno niti za preživiljanje, torej za hrano, obleko, stanovanje in elektriko, ponudi kot dokaz, da vse „vendarle ni tako črno“ — potovanja v tujino, počitnice v hotelih in prometno gnečo.

Res se število potovanj ne zmanjšuje. Nasprotno. Če pa pogledamo drugo plat, pridemo do povsem nasprotnih ugotovitev. Prava vojska naših delavcev na začasnem delu v tujini namreč prihaja vsaj trikrat na leto v domovino! K temu je treba dodati njihove sorodnike, ki jih množično obiskujejo, pa še maloobmejni promet — h kateremu prištevajo tudi prestop meje slehernega koroškega kmeta, ki hodi na avstrijsko stran obdelovat svojo njivo — in srečanja s pripadniki naših narodov, ki živijo v sosednjih državah (teh je kar 750.000).

Če poleg tega upoštevamo še potovanja v tujino zaradi tihotapljenja, s katerim se preživlja še nekaj sto tisoč Jugoslovanov, oziroma zaradi nakupov nujno potrebnega blaga, katerega pomanjkanje je za civilizirano državo naravnost nedopustno (denimo zdravil) — potem je omenjena „obtožba“ zgolj slaba dimna zavesa. Službena potovanja — na katera praviloma odhaja več ljudi, kot je treba, ki ostajajo v tujini dlje, kot bi morali (bodisi zaradi nepripravljenosti, bodisi zaradi deviznih dnevnic) — pa so že posledica neorganiziranega dela in pomanjkljivih predpisov.

Tudi argument o „prometni gneči“ je bilo rečeno smešen. Kajti večino naših ulic so projektirali, ko se o avtomobilih nikomur ni niti sanjalo. Zadostuje že, da se denimo na beograjskem trgu pri kavarni London pokvari en sam avtobus, pa bo promet v središču dvomilijonskega mesta povsem ohromljen. Naši avtomobili so po evropskih standardih tako stari in izrabljeni, da so pravzaprav izjemno nevarni potencialni morivci.

Mar moramo res čakati, da bodo naše ulice povsem puste in šele nato „na prvi pogled“ ugotoviti, da več nismo Evropa?

Naše razmere „niti niso tako črne“: izkaže se, da je (po uradnih podatkih) več kot milijon Jugoslovanov brezposelnih, kar 540 tisoč zaposlenih pa je brez stanovanj (brezposelni lahko samo sanjajo o njem), da ima četrtnina prebivavcev naše države en sam par čevljev in da štiričlanska družina potrebuje za najosnovnejše življenjske potrebe okrog 250.000 dinarjev na mesec, povprečni osebni dohodek pa je za nekaj sto tisoč dinarjev manjši!

Več kot polovica Jugoslovanov (predvsem gre za proletarce, torej pripadnike „razreda na oblasti“) živi v hudi revščini, bolj kot vse drugo pa si želijo, da bi se — bolje hranili! Nekaj deset tisoč zaposlenih Jugoslovanov je prosilo sindikat za materialno pomoč, več kot sto tisoč zaposlenih pa je zaprosilo ali že prejema subvencijo za stanarine. Najdlje so šli odpuščeni delavci iz Splita, ki so zahtevali od sindikata uradna dovoljenja, da lahko berajočijo po vsej državi.

Zakaj tisti, ki sodijo o življenjski ravni na podlagi števila prehodov državne meje, ne upoštevajo denimo po-

datka sociologa dr. Josipa Županova, da se strmo glavo znižuje življenjska raven vseh, razen „socialističnih milijarderjev iz zasebnega sektorja in partijskih in državnih funkcionarjev, ki imajo visoke plače?“ Zakaj ne upoštevajo tudi denimo ugotovitev raziskav dr. Slavena Letice, da je kriza skrajšala povprečno življenjsko dobo kar za dve leti? Zakaj ne posvetijo vsaj delček pozornosti izjavam vodilnih v pekarski industriji, da se po prvem v mesecu, ko ljudje dobijo plače, občutno poveča poraba kruha? Saj menda ne živimo v prepričanju, da ti občasni porabniki kruha konec meseca jedo izključno — kolače?

Zato nam je silno blizu ugotovitev delegata Radivoja Sčekića, ki je konec minulega tedna v skupščini SFRJ dejal, da je naša življenjska raven pravi sod smodnik. Če družba, ne glede na ideologijo, na katero se sklicuje, obsodi človeka na lakoto in revščino, nima pravice pričakovati od njega podporo, potrpljenje in zvestobo. Kako dolgo naj še sedimo na tem sodu smodnika in koliko civilizacijskim pridobitvam naj se še odpovemo, da se bomo naposled prenehali igrati skrivalnice in se samo „spogledovati“ z najhujšim družbenim problemom? Kajti, če bo sod eksplodiral, nam bo kaj malo pomagala steznitev, da se je to zgodilo „pozneje kot smo pričakovali“, komentira Gruzica Spasović v Borbi. DELO, Ljubljana, 9. okt. 87/4.

DER SPIEGEL: AVTOBUS BREZ VOZNIKA

Z opozarjajočim govorom admirala Mamule je že dolgo naraščajoča kriza v Jugoslaviji doživela preobrat: jugoslovska vojska je očitno odločena, če bi vlada odpovedala, ljudstvo braniti. Prvikrat je bilo politično partijsko in državno vodstvo proglašeno za nesposobno, urediti vedno ostrejša spore, ne da bi proti temu kdo ugovarjal.

Dejstva so le preveč očita: inflacija se je povzpela na 120 %, število brezposelnih na 1,3 milijona (16,4 %). Ker povišanje cen ni izenačilo izgube kupne moči denarja, je državo pretresel val stavk: v približno tisoč štrajkih je letos stavkalo doslej 125.000 zaposlenih.

Za 20 milijard dolarjev dolgov v tujini ne more Jugoslavija poravnati ne zapadlih obresti ne obrokov posojil. Denarni strokovnjaki v Beogradu so svetovali zahodnim upniškim bankam, naj državi odobrijo odlog plačila do 1992.

Vojska bi morala pomagati pri tem, da bi družila različne narodnosti in ustvarjala enotni jugoslovski državni čut. To pa je zanj malodane neresljiva naloga. Poklicna in rezervna vojska ter ozemeljska samozaščita se čutijo komaj povezane s skupnimi državnimi cilji.

Skoraj vsa važna častniška mesta imajo Srbi. Poveljniški jezik v vojski je srbohrvaški, čeprav dopušča ustava tudi jezike drugih narodov. Vojaški novinci iz Slovenije se iz strahu pred zapostavljanjem upirajo služiti

(dalje na strani 13)

Slovenija
Moja dežela

na sploh

STOLETNICA LEVSTIKOVE SMRTI

Pred sto leti je umrl slovenski pisatelj Fran Levstik, mož, ki mu je literarna zgodovina določila visoko mesto, postavila ga je med Prešerna in Cankarja kot temeljni mejnik, ki je usodno vplival na razvoj slovenske literature, kritike in napredne misli. V Retjah pri Velikih Laščah, kjer se je 1831 rodil, je še živ spomin nanj. V vasi tudi še stojita Ilijev čebelnjak in kozolec, o katerih trdi izročilo, da je Levstik v njiju oziroma pod njima napisal svoja glavna dela: kritična spisa Popotovanje iz Litije do Čateža in Napake slovenskega pisanja ter klasično povest Martin Krpan. Fran Levstik, slovenski pisatelj, kritik, časnikar, politik in narodnjak tudi danes ni pozabljen. Ob 100-letnici njegove smrti je bila na Dolenjskem razstava njegovih del v črnomaljski ljudski knjižnici. Gradivo za razstavo je posodila Študijska knjižnica Mirana Jarca iz Novega mesta.

BELOKRANJSKI TAMBURAŠI SO SE SREČALI

V kulturnem domu v Preloki so se v nedeljo, 8. novembra, srečale tamburaške skupine Bele krajine. Obiskovalci so prisluhnili melodijam naslednjih tamburaških skupin: Ivan Navratil iz Metlike, skupini iz Sodevc pri Starem trgu ob Kolpi, mlajši in starejši skupini KUD Niko Zupančič iz Gribelj, tamburašem KUD Oton Župančič iz Vinice in tamburašem folklorne skupine Zeleni Jurij iz Črnomlja. Kot gostja se je tega prvega srečanja belokranjskih tamburašev udeležila tamburaška skupina Slovenski dom iz Karlovca. Program je obsegal priredbe različnih ljudskih melodij in koncertnih skladb za tamburaške zборе. Vsega skupaj je nastopilo 103 tamburašev.

SLOVENSKI FILMARJI SO SE PREDSTAVILI

Teden domačega filma v Celju od 2. do 10. novembra je letos ob svoji 15-letnici dobil lepo družbeno priznanje. Izvršni svet celjske občinske skupščine je podelil svoje

Kratko zgodovino gospodarjenja naše oblasti lahko zapišemo tudi takole: najprej ni vedela, potem ni hotela, in sedaj je vse bolj jasno, da tudi ne zna. — Maks Tajnikar.

TELEKS, Ljubljana, 22. okt. 87/4.

najvišje priznanje — celjski grb. Tako bodo tri slavne zvezde poslej spremljale prireditve, namenjeno uveljavitvi slovenskih filmskih dosežkov, z željo, da jo res spozna čim več gledalcev. Letos so jih našteali nekaj več kot 40.000. Predsednik Društva slovenskih filmskih delavcev Tone Frelj je Franciju Slaku, režiserju filma Hudedelci podelil najvišjo, zlato nagrado Metoda Badjure. Njegov film je dobil tudi druge nagrade. Dobili so jih glasbena spremljava skupine Laibach, snemavec Boris Turkovič, scenograf Janez Kovič in prva tonska mojstrica našega filma Hanna Preuss. Med kratkimi filmi

LJUBLJANA, versko, upravno, kulturno in gospodarsko središče Slovenije, v snegu.

Vsako leto se zbere slovenska verna mladina k pogovorom in k maši v Stični.

... zdajšnji protinflacijski program prav gotovo kaže, da bi bilo najbolj koristno, da se vlada neha prizadevati in se odloči, da gre. —
Jože Mencinger.

TELEKS, Ljubljana, 22. okt. 87/7.

Zbor, ki je pod vodstvom dirigenta Edvarda Goršiča na festivalu nastopil v družbi 14 madžarskih zborov in finskega zbora, je imel tudi dva samostojna koncerta. S kakovostnim petjem je navdušil občinstvo in si zagotovil vabilo na prihodnji festival.

CERKLJE OB KRKI

Moški pevski zbor Planina je imel bogato koncertno jesen. Začel je septembra z nastopom za goste v Čateških toplicah, oktobra je pel v Cerkljah na Gorenjskem in nato s svojim programom poživil modno revijo v Delavskem domu v Krškem. Mirovali ne bodo tudi pozimi. Pod vodstvom prof. Jurice Grakalica bodo nastopili v Slovenskem domu v Zagrebu, v Italijanskem domu v Pulju, nato pa še v Šibeniku in Splitu. Na sporedu imajo slovenske narodne pesmi in pesmi iz drugih krajev širše domovine, umetne pesmi in pesmi tujih narodov.

ČRNOMELJ

Iz črnomaljske občine je sedaj v reji devet otrok, od tega jih je pet pri rejnikih v domači občini, poleg teh pa je v reji v črnomaljski občini še en otrok iz druge občine. Rejenci so iz revnejših družin, vzrok za namestitev v rejništvo pa je v glavnem asocialno vedenje staršev in njihova vzgojna nesposobnost. Možnosti, da bi se ti otroci vrnili k staršem, so zelo majhne, zato rejništvo največkrat traja, dokler se rejenec ne osa-

je zmagal Bogdan Mravlje s filmom *Različne hitrosti časa*, dokumentarnim zapisom o kiparju Vladimirju Stovičku.

delavcev v Prevozovih mehaničnih delavnicah za dve uri prekinilo delo. Kot razlog za stavko so navajali prenizke osebne dohodke. Po uradnih podatkih je bil povprečni mesečni zaslužek avtomehanicov v zadnjem polletju 250 tisočakov ali okoli 400 nemških mark.

BREŽICE

Za desetino nižje plače za mesec oktober — v povprečju gre za 176.000 dinarjev — so 6. novembra privedle do štrajka v Tovarni pohištva Brežice. Približno 170 delavcem so se pridružili tudi uslužbenci in na skupnem sestanku zahtevali za 20 odstotkov večje plače. Stavka je trajala več kot šest ur. Delavce je razkačila tudi novica o zvišanih osebnih dohodkih v občinski upravi, šolstvu in političnih organizacijah.

CELJE

Mešani pevski zbor France Prešern je novembra uspešno nastopil na tradicionalnem festivalu narodnih pesmi v madžarskem mestu Zalaegerszeg, kjer živi tudi slovenska narodna manjšina. Celjski

od tu in tam

BLED

V zgornjih muzejskih prostorih na blejskem gradu so 6. novembra odprli razstavo lesenih lokov oblikovalca Oskarja Kogoja in izdelovalca Franca Oblaka. O oblikovalskih izhodiščih je navzočim govoril direktor Mednarodnega grafičnega likovnega centra Zoran Kržišnik. Razstavo je odprl predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj, ki je poudaril, da nam je danes oblikovalstvo zelo potrebno. S krajšim nagovorom je nato Tarcisio Pacini, izdelovalec Kogojevega pohištva v Italiji, Šinigoju izročil „list miru“ iz enega kosa orehovine.

BREŽICE

V petek, 30. oktobra, je okoli 45

mosvoji. Sedaj znaša najnižja rejnina 104.400 dinarjev, najvišja pa 141.300 dinarjev na mesec, rejni-ne so v vsej Sloveniji enake.

HRASTNIK

Hrastniško podjetje Steklarna-Sijaj že več kot 20 let uspešno sodeluje z zahodnonemško firmo Rudolf Zimmermann iz Bamberga. Tesni poslovni stiki pomagajo obema podjetjema. Letos bo Steklarna-Sijaj samo preko nemškega partnerja prodala za tri milijone mark svojih izdelkov. V dobrih dvajsetih letih sta tovarni skupaj razvili vrsto izdelkov, ki niso bili zanimivi le za nemški, ampak tudi za svetovni trg. Pred dvema letoma sta zato podjetji podpisali pogodbo o dolgoročnem sodelovanju in o dobavi svetil in razsvetljenega stekla.

KOČEVJE

Zadnje dni septembra in v prvih dneh oktobra, ko so bile zunanje temperature včasih že okoli ničle, so v Kočevju šele začeli popravljati napeljave centralne kurjave. Občani so le pričakali 15. oktober, ko naj bi po zatrjevanju odgovornih zagotovo začeli kuriti. In res, 15. oktobra je vse koristnike parovoda temeljito pogrelo. Pa ne vroča para, saj so bili grelci po stanovanjih še vedno hladni, pogreli so jih za polovico višji računi za centralno

... novi protinflacijski program samo utrjuje prepričanje, da vlada NE RAZUME delovanja gospodarskega mehanizma, NE POZNA posebnosti jugoslovskega gospodarstva in normalnega ravnanja gospodarskih subjektov v njem, in še več, sploh NE VE, kaj se v gospodarstvu dogaja. — Jože Mencinger.

TELEKS, Ljubljana, 22. okt. 87/7.

Bolj blaga kot je, gledano geografsko, Koroška ne more biti. In bolj pestra kot je, gledano turistično, tudi ne. To je dežela čistih in ljubkih jezer, opojnih vzpetin, ljudi, ki so si, ne glede na jezik, prijatelji v različnosti, in heimatdienstovcev, ki so si prijatelji med seboj v svoji sivi enoličnosti.

Polna Slovencev tudi, ki so jih v letu 1880 naštel 85.051 in v letu 1981 komaj še 16.421. Samo teh nekaj čez šestnajst tisoč Slovencev je zasebna zadeva statistike. Drugačen je občutek slovenstva v podjurskem, rožanskem in ziljskem življenju. Precej razsežnejši, veliko bolj ubrano glasen in predvsem iz leta v leto bolj pokončen.

Če je v Zahomcu štehanje, je to slovenski rej. Če pride Miklova Zala v Svatne, je to praznik tisočev in tisočev Slovencev. Če je v Libučah žeganje, je to slovensko žeganje. Če na kaki prireditvi ali pa kar tako na domačem travniku zapojejo pobi Kralja Matjaža, vzdrhti Peca. Če posluša slovenske radijske oddaje deželnega studia ORF več deset tisoč ljudi, če prihajajo glasovnice za najboljšega slovenskega nogometaša iz Koroške na uredništvo Našega tednika v večjem številu, kot je zadnje ljudsko štetje Slovencev tostran Karavank predvidelo, potem je najbrž tega slovenstva tu precej več ali pa se ponovno prebuja.

DELO, Ljubljana, 3. okt. 87.

ogrevanje, ki so jih dobili prav ta dan, poročajo Dolenjske novice.

KRANJ

Na 20. sejmu stanovanjske opreme v Kranju so bile podeljene zlata medalje za kvaliteto. Dobili so jih Lesnina Kranj za program Oxy, Novoles Novo mesto za program otroških igrač, Ajda in Alples Železniki za estetsko urejen razstavni paviljon in idejno rešitev postavitve likovne razstave.

LESCE NA GORENJSKEM

Turistično društvo Lesce je za lepo urejen kamp Šobec dobilo turistični nagelj leta. Dober glas o tem kampu, ki ga kitijo vsa mogoča odlikovanja in priznanja, so ponesli po Evropi številni gostje, ki se zaradi kakovosti storitev, urejenosti in čistoče radi vračajo v borov gozdlič nad Savo in k umetnemu jezeru pri Šobcu. Letos se je v novi, sodobno opremljeni recepciji kampa oglasilo kar 27.661 gostov (25.407 je bilo tujcev), ki so prespali pod platnenimi strehami šoto-

rov in kamp prikolic 86.556 krat. Med tujci je bilo največ Nemcev in Nizozemcev, domačih gostov pa je bilo letos dva odstotka več kot lani, tako da so jih naštel 2254.

LJUTOMER

Turistično društvo Ljutomer je v začetku novembra pripravilo že drugo kulturno-zabavno prireditve z izvolitvijo vinske kraljice in krstom mošta. Na prireditvi v Ljutomerskem hotelu Jeruzalem je čast kraljice vina prejela mlada Ljutomerčanka Marina Rajh. V času svojega vladanja, ki bo trajalo eno leto, bo mlada slovenska kraljica predstavljala in prikazovala ljutomerska vina na različnih prireditvah in sejmih. Kraljica bo imela ob svoji strani še dve dvorni dami, ki jo bosta po potrebi nadomeščali.

MARIBOR

Zanimivi teološki večeri v avli teološke fakultete v Mariboru so v prvi polovici novembra privabili lepo število ljudi. Med drugim so govorili o družbeni vlogi, osebnosti

Nova bogoslovna knjižnica v Mariboru je urejena po najsodobnejših pravilih.

in delu Janeza E. Kreka. S ciklusom predavanj in pogovorov o aktualnih družbenih temah pod naslovom Čas in njegova znamenja pa je teološka fakulteta na izviren način obogatila kulturno življenje v Mariboru. Dr. Vinko Potočnik je govoril o psiholoških in socioloških vzrokih „inflacije poštenja in morale“. Dr. Drago Klemenčič je svojemu predavanju dal naslov Kakšno Cerkev si želimo. Profesor Stres je spregovoril o „stvarih, o katerih Cerkev v Jugoslaviji ne sme molčati“. Ustavnim spremembam in ustavnemu položaju Cerkve

Še tako dober zgodovinski spomin se komajda spomni, da bi pri nas kakšen pomembnejši politik zapustil funkcijo zaradi nesposobnosti, pa čeprav je v javnosti kredit zaupanja že zdavnaj zapravil.

TELEKS, Ljubljana, 22. okt. 87/10.

je bilo namenjeno predavanje profesorja Miklavčiča pod naslovom Ločitev in ne izločitev Cerkve od države.

METLIKA

Tudi v podjetju Komet so imeli težave zaradi polomije bosanskega velepodjetja Agrokomerc. Podjetje je z Agrokomercem dalj časa poslovalo, saj je znano, da je imel Agrokomerc v tistih krajih v svojih rokah tudi vso trgovsko mrežo. Do julija letos so jim vso robo plačali, kar so jim poslali julija in avgusta, pa niso dobili niti dinarja, ne menice, ne čeka, ne garancije, kot da se ne poznajo več. Tako je Komet ob 4,7 milijona dinarjev. Zaradi nelikvidnosti bank pa precej manj robe naročajo kupci z območja Bihača in Travnika, kar se pozna tudi pri poslovnem rezultatu.

PTUJ

Na novo urejena klet v ptujskem gledališču je oktobra gostila gledališkega igralca Edwarda Hauswirta iz avstrijskega Gradca. Mladi umetnik je sam priredil in predstavil delo „Klovnovi pogledi“ nemškega pisatelja Heinricha Bölla. S predstavo v nemščini so ptujška kulturna srečanja, ki letos potekajo že petnajsto leto zapored, spet razširila svoj pisani program. Ta je poleg omenjene predstave obsegal še razstavo, pogovor z borštnikovci, dve gledališki predstavi z Borštnikovega srečanja v Mariboru in literarni večer.

SLOVENSKA BISTRICA

Navada je že, da knjižničarji občinske knjižnice izvedejo v mesecu knjige razne akcije, ki naj bi poživile zanimanje ljudi za dobro čtivo. Letos so o novostih na knjižnih policah obvestili občinstvo v posebni prilogi tovarniškega glasila Metalurg, ki je zato tudi izšlo v višji nakladi. Med stalne akcije so-

di tudi predlog občanom, naj knjižnici podarijo že prebrano knjigo, da bi tako povečali število knjig in popestrili ponudbo. Do konca meseca knjige so brezplačno vpisovali nove člane. Vsak dan so prejeli knjige, ki so jih člani pozabili vrniti, ne da bi jim bilo treba plačati članarino. Za najmlajše so vsak torek popoldne priredili uro pravljic.

SLOVENSKE KONJICE

Konjiški Športni park je bogatejši za tri peščena teniška igrišča, ki so jih člani tukajšnjega teniškega kluba uredili pretežno s prostovoljnimi delom. Zaradi velikega zanimanja za tenis so igrišča pripravili na asfaltni površini, kjer je bil pred desetimi leti zgrajen prvi večji kompleks teniških igrišč v konjiški občini.

TOLMIN

Akademski slikar Stane Kumar, ki je po starših tolminski rojak, je svoja umetniška dela prvič predstavil tolminskemu občinstvu. V galeriji knjižnice Cirila Kosmača so bili na ogled številni akvareli in risbe. Sedeminsedemdesetletni slikar je pomembna osebnost slovenskega slikarstva. Izhaja iz šole Krsta Hegedušiča, po njegovem vzoru hrvaške „zemlje“ je Stane Kumar v Ljubljani ustanovil slikarsko skupino Gruda, ki je ilegalno delovala do leta 1945.

ŽITKOVCI

Žitkovci so ena najmanjših vasi v lendavski občini. V letošnjem letu so asfaltirali vaške ulice, proslavili 50-letnico gasilskega društva in ustanovili kulturno društvo, ki so ga poimenovali Solzice. Novo kulturno društvo združuje dramsko, recitatorsko, folklorno in ritmično skupino ter pevski zbor. Društvo se je domačemu občinstvu predstavilo že dvakrat, obakrat pa so jih navdušeno sprejeli.

med vrsticami

(nadaljevanje z 8. strani)

vojake na Kosovu; v katoliški Hrvaški so muslimanom iz Makedonije že grozili z gorjačami.

Že lep čas je vojska zrcalo napetosti med posameznimi republikami, katerih celotno prabivalstvo je s skupno državo nezadovoljno ter kriví za obupni gospodarski položaj tako sosede kot beograjsko vodstvo.

Slovenci in Hrvatje na razmeroma premožnem severu so se naveličali dajati iztrženi dobiček za vprašljive naložbe na podrazvitem jugu, Makedoniji, Kosovu ali Bosni-Hercegovini. Slovensko partijsko vodstvo zahteva več tržnega gospodarstva. Slovenci bi radi postali celó člani Evropskega sveta.

Srbija, pred vojno preoblastna pokrajina Jugoslavije, bi rada spet dobila nazaj staro vodilno vlogo in terja politično oblast nad samostojnima pokrajinama Kosovim in Vojvodino.

Nad 80 % albansko govoreče Kosovo se zdaj maščuje za dolgoletno zapostavljanje in poskuša s svojega ozemlja pregnati preostale Srbe in Črnogorce z nasiljem.

Bosna-Hercegovina in Makedonija se počutita kot varovanki industrijsko razvitega Severa in zahtevata od osrednje vlade več pomoči.

Tako se kaže Jugoslavija kot neozdravljivo sprta; zaverovanost v domače kraje, pogojena še z gospodarskim propadanjem, se izrojeva v grobo sebičnost, v boj vseh proti vsem. Pa tudi znotraj posameznih republik se vzajemnost po vodstvih krha, družbeno ureditev pretresajo boji za oblast.

Poleg Agrokomerca je še vsaj 500 drugih velikih podjetij kupčevalo z nepokritimi menicami. Tri od teh so že šla na boben — celotna škoda znaša okrog 300 milijonov mark.

O tej gošči podkupovanja, zlorabe oblasti in gospodarjenja klik je rekel šef jugoslovanske zveze sindikatov: „Mnogi ravnaajo tako, kot da Jugoslavija razpada in morajo še nagrabiti, kolikor se sploh da.“

Okrog 60 % državnega proračuna gre za vojsko. Slovencem je to preveč. Upirajo se dati soglasje nadaljnjim povišanjem, češ da ni videti nevarnosti zunanjih sovražnikov.

Slovenski partijski šef Kučan je opozoril, da državi grozi, da bo zdrsela izpod nadzorstva: „Položaj v Jugoslaviji je podoben avtobusu, ki drvi po cesti navzdol, ne da bi kdo sedel za krmilom.“

DER SPIEGEL, Hamburg, 12. okt. 87/169—172.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG:
SRBSKO VODSTVO SPRAVLJA JUGOSLAVIJO
V TEŽAVE

Beseda o nevarnosti „Libanona“ v Jugoslaviji je nastala tam in povzel jo je slovenski partijski voditelj

Kučan. Povod za to je bila 8. plenarna seja CK srbskih komunistov okrog 25. septembra, ki bi utegnila še mnogo bolj kot škandal ob Agrokomercu pomeniti zarezo v razvoju Jugoslavije. Prvič je prišel v nekem partijskem vodstvu na dan odprt spor, prvič je prišlo do obračunavanj skoraj po stalinističnem vzorcu, ki jih je uporabil neki partijski šef, katerega po njegovih lastnih besedah nič ne moti, če ga imajo za stalinista. Predvsem pa so prvič terjali „odločno ravnanje“ proti neki celi jugoslovanski narodnosti. Po sodbi politikov v drugih delih države je treba to razumeti kot zahtevo po uporabi sile.

S tem se je v Srbiji postavilo na nov in vznemirljiv način tudi vprašanje o posebnosti demokracije in o demokraciji nasploh. Ko bi bile danes v Srbiji svobodne volitve, bi od rezultata lahko pričakovali le malo dobrega. Upravljanje Slobodana Miloševića v Srbiji je pripeljalo do tega, da uživa povezava nacionalizma s poskusom diktatorskih metod v dejanskih razmerah, ki so se razvile v Srbiji pod vplivom kosovskega vprašanja, široko podporo. Sedanji nacionalizem v Srbiji je naravnan naravnost proti drugim narodom Jugoslavije. Druge republike, ki bi se rade usmerile drugače, pristajajo nehoté na skrajnih nasprotnih stališčih.

To velja predvsem za Slovenijo. Par, ki ga sestavljata partijski šef Kučan in predsednik frontne organizacije Jože Smole, se je odločil za „drug socializem“. Oba zagovarjata mnogo bolj demokratično zamisel z začudljivo doslednostjo. Na neke vrste političnem pikniku blizu Ljubljane je Smole odgovoril na neko vprašanje o „pluralizmu mnenj“, da je v zraku misel na ustanovitev nove „zveze“, v kateri bi se lahko izražala in zastopala različna mnenja. Ne le vodstvo, marveč „vsi Slovenci“, se po Smoletu bolj odločno upirajo slehernemu centralizmu. Tudi zunanja politika mora postati bolj „demokratska“, premalo je usmerjena v Evropo.

Vedno znova se pojavlja vprašanje o vlogi vojske v Jugoslaviji. Ko bi se vojska polastila oblasti, bi to vodilo v resnično katastrofo. Okrog uporne vojske bi se zbrali prav tisti politiki, katerih politika je že doživela brodolom. Vojska ne bi imela ne uporabne gospodarsko politične zamisli, ne rešitve narodnostnega vprašanja. Nasprotno; vojska je že pokazala, da ni na noben način „nadnarodna“.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 14. okt. 87.

TELEKS:
OBLAST OBLÁSTI

Z ustavnimi rešitvami iz leta 1974 je bila Partija praktično vgrajena v mehanizem oblasti. Partija se je identificirala z oblastjo. S svojim položajem v ustavi je postala avantgarda po definiciji. S tem je izgubila vsakršno kritično distanco do oblasti in vsaka nadaljnja kritika oblasti je bila razumljena kot napad na politiko Partije.

(dalje na strani 35)

josip jurčič

deseti brat

Martinek sam ni prav vedel, zakaj je začel živeti kot deseti brat. Sprva je čutil, da izgublja včasih jasnost razuma tako kot mati. Takrat je bil burno vesel in je govoril, da sam ni vedel kaj. Tako so začeli ljudje govoriti, da je deseti brat. Njemu je bilo to všeč in se je na to navadil. Sedaj se mu bolezen že dolgo več ne pojavlja, njegova veselost je pa samo krinka.

„Ta pisma sem nosil s seboj kakor spomin na svojo mater. Očeta iskati mi ni bilo mar. Da sem ga našel, je bilo pravo naključje. To je bilo tako:

V ta kraj sem prav rad zahajal, ker so mi bili ljudje po volji. Ta gospod Piškáv se je bil naselil že pred nekaj leti. Večkrat sem ga ogledoval, pa nisem vedel zakaj. Nekega popoldneva sem sedel ob jarku pri hosti in sem prebiral razna pisma, ki jih je imela mati od doktorja Kavesa. Mimo mene je prišel on, in dasi sicer nikogar ne ogovarja, se mu je zdelo menda čudno, da bere tak človek, kot sem jaz. Vpraša me, kaj imam, in ker mi je bilo

Lovre Kvas pride po maturi za domačega učitelja na grad Slemenice, kjer se zagleda v Manico. Ta ga je pripravljena čakati, da konča študij. Sin sosednjega graščaka Piškáva Marijan, ki si je Manico obetal, zahteva od Kvasa, da s Slemenic izgine.

Med Marijanom in desetim bratom Martinkom pride do pretapa: pri tem sproži Martinek Marijanovo puško proti sebi, potem pa udari z njo Marijana po glavi, tako da sta oba težko ranjena.

Deseti brat pokliče k sebi Lovreta in mu pove svojo zgodbo. On, deseti brat, je nezakonski sin graščaka Piškáva, ki je tudi Lovretov stric, in Majdalene Strugove, nečakinje graščaka Struga. Piškáv je v mladih letih zdravil Majdaleno na očeh, potem se pa z njo na skrivnem poročil, ker si je obetal njeno dediščino. Po smrti njenega strica Struga je grad dobil drug. Piškáv je pustil nosečo Majdaleno samo in odšel v neznano. Njej se je zaradi tega občasno mešalo. Ko je bilo desetemu bratu petnajst let, je umrla, prej mu je pa še zapustila Piškavova pisma in dokumente. On se je odtlej potikal okoli kot deseti brat.

ravno ponevedoma padlo neko pismo na tla, ga pobere in pogleda. Bilo je doktorjevo pismo moji materi, ko še nista bila poročena. Ne vem, kako je to, vsakemu drugemu človeku bi bil list izpulil iz rok, njemu ga nisem. Komaj je papir pogledal, so ga spreletavale barve, čudno me je pogledal in vprašal:

„Človek, kje si to dobil?!”

Zakaj tako vprašuje, zakaj je prebledel? sem mislil in naenkrat se mi je posvetilo. Zdelo se mi je, da je malo meni podoben. Nihče ni vedel, ne kdo ne kaj je! Nihče drug ne more biti! In sem rekel:

„Doktor Kaves, dajte pismo nazaj!”

„Kako veš ti moje . . . ?”

„Ime? . . . O, to je lahko! Kako ne bi sin Majdalene Strugove vedel imena tistega moža, ki ga je spravil v življenje!” sem dejal.

Tako sem spoznal njega in on mene. Od tistega časa sem mu bil kakor slaba vest. Zbadal sem ga, kjer sem ga dobil. Gluh sem se naredil za vse,

kar me je prosil. Spoznal sem, da to ni prav, pa drugače, sem mislil, ne morem delati.

Še manj prav je bilo, da sem sovražil njegovega sina Marijana, ki ga ima menda iz nekega drugega zakona. Zato me je Bog sinoči kaznoval." . . .

Dalje deseti brat ni mogel govoriti. Zakašljal je in kri se mu je udrla iz ust. Lovre mu je pomagal, da se je usedel.

„Le pojdi, bratranec! . . . Rad bi bil zdaj sam . . . Po duhovna bom poslal, da poravnam posvetnosti . . . Reci mojemu očetu, naj pride k meni! . . . Poizvedi, če sem Marijana zelo poškodoval! . . . Bog ne daj! V jezi in brez premisleka se je zgodilo!“

Lovre mu obljubi, da bo vse opravil, zdravnika poslal in popoldne zopet prišel. Potem odide.

DEVETNAJSTO POGLAVJE

*Vi bi bolje briti
kakor pa soditi
znali,
mali
biriči, hudiči!*

(A. Kančnik)

Krjavelj je ves ta čas sedel v veži in z vitrami zapletal neki star koš. Kesal se je, kesal, kolikor se je mogel, da je tačas, ko je delal hišo, naredil tako hentano debela hrastova vrata, da se ne sliši

nobena beseda ven iz hiše. Zakaj, da se dela v hiši testament, o tem je bil Krjavelj tako zvesto prepričan, kakor da bo kdaj prišel v nebesa, kjer bomo samo dobro jedli in pili, če je o tem naš Krjavelj prav vedel. In ob tej uri je bil volján storiti svetemu Petru obljubo, da se bo tam gori v večnem zveličanju pol dne postil, da bi le zdaj slišal, komu misli Martinek izročiti tiste tolarje in desetice, ki jih ima nekje zakopane in dane vragu v shrambo. Trikrat se mu je vitra utrgala, s tako jezo jo je nategoval, ko je videl, da se ne da nič slišati.

Tedaj je začel mož misliti, s čim bi se Kvasu, ko pride iz hiše, tako prikupil, da bi zvedel, kako je testament narejen. Dolgo je preudarjal, kaj bi mu dal. Nazadnje jo je menda pogodil, zakaj koš je vrgel od sebe in vesel mencial roko ob roko, klobuk pomaknil nazaj in razvlekel usta, kakor da bi se mu zehalo.

Kvas je prišel iz hiše.

„Počakajte, počakajte!“ je vpil nadenj Krjavelj. „Posnel vam bom latvico takega kislega mleka kot kraški sir. Res je kozje, pa če se vanj zadrobi skorja prosenega kruha, se naredi taka jed, da nikdar tega. In ko boste to jedli, se bova nekaj pogovorila.“

Kvasa ni bilo volja se ukvarjati s šemo, zato ni nič odgovoril in šel.

„Ti bleda voda, ti!“ godrnja Krjavelj, ti srobot

Zimski motiv
(foto Vinko Žakelj)

iz grmovja, ti dolgohlača, ti! Méni, da je cesar ali pa še kralj, če mu visi dol tisti sukneni répek! Le molči, Bog ti bo priložil eno okoli ušes in še rad boš žrl kozje mleko. Pa tačas ti ga ne bom dal, ne! Naj zato gorim v vichah pet let, če ti ga bom dal!"

Lovre Kvas ni slišal tega rohnenja, nekoliko, ker je bil že predaleč, nekoliko, ker je Krjavelj govoril bolj za svoja ušesa kot za katera druga.

Sonce je bilo že visoko na nebu, ko je Lovre

„Zdi se mi, da še ne veste, da se je zgodilo v vaši okolici strašno hudodelstvo,“ je rekel sodnik.

koračil domov. Vedel je, da so ga medtem na Slemenicah pogrešili. Vprašanju, kje se je tako dolgo mudil, se ni bilo mogoče nikakor ogniti. Če povem naravnost, da sem bil tako dolgo pri desetem bratu, se jim bo pač čudno zdelo — si je mislil. Vsega ni smel povedati. Izmysliti si kaj verjetnega, je bilo težavno in sitno.

Ko bi bil pisma, ki mu jih je izročil Martinek, nesel prècej gospodu Piškávu, ki ga je zdaj poznal, bi se bil še dlje zamudil. Zato je sklenil iti najprvo na Slemenice in pozneje dobiti priliko, da se iznebi Martinkovega naročila.

Pustimo svojega junaka, naj premišlja, kar je danes slišal in videl, ter poglejmo drugam, kako se zbirajo oblaki nad glavo reveža, ki misli v zadnjem trenutku manj kakor kdajkoli, da ga čaka kakšna nevarnost.

Kakšni dve uri poprej se je bila zbrala na Slemenicah družčina k zajtrku. Poleg domačih so bili gostje prejšnjega dneva: stotnik, zdravnik Vencelj in njegova hči. Čudno se jim je zdelo, da ni nikjer Kvasa, in ugrabili so tako in tako, kam bi bil šel. Kmalu pa so prešli moški na pogovor o včerašnjem lovu, o fajmoštrovem značaju in raznih malo imenitnih rečeh.

Manica je bila nekaj tiha in je na več vprašanj svoje prijateljice odgovarjala tako, da je ta videla, da so njene misli drugod kakor pri pogovoru, in je naposled obmolknila ter premagala skušnjavo, da bi ji nagajala, češ da se boji za nekoga, ki ga ni tukaj.

Zajtrk je bil že končan, ko stopi v sobo cesarski sodnik iz okrajja gospod Mežón. Spremljal ga je

dolg, suhoten in na eno nogo malo šepast duh, ki mu pravi ljudstvo birič.

„Tako! Šele danes prihajate na moje vabilo? To ni lepo, gospod sodnik! Ko bi bil vedel, da ste bili včeraj doma, bi se že kako maščeval, da mi niste izkazali časti . . .“

„Sero venientibus ossa (= Kdor pride pozno, dobi le kosti.) — kosti so dobre zame,“ prestriže hišnemu gospodarju besedo gospod sodnik Mežón, debeluhast, rdeč mož z velikim nosom in kratko ostriženimi lasmi. „Pa vam moram naznani-ti nekaj drugega: zdi se mi, da še ne veste, da se je zgodilo v vaši okolici strašno hudodelstvo.“

Vsi so se začudili in prestrašili.

„Ali je kak poboj?“ vpraša Vencelj.

„Skoro bi bil ali pa se bo morda še zgodil. Mogoče je, da bo umrl,“ pravi sodnik.

„Kdo?“ je vprašalo več glasov.

„Bližnji sosedje ste in nič ne veste! Jaz pa pridem danes ponevedoma sem in na poti zvem, da je neki hudobnež skoraj do smrti potolkel sina tega starega gospoda s Poleska.“

„Marijana? Ni mogoče, morda niste zvedeli prav. Sinoči je bil pri nas!“ pravi Vencelj.

„Marijana, pravim! Danes ponoči se je to zgodilo. Da se ne motim, vam dovolj priča ta protokol. Zdaj sem bil na Polesku. Nič ne govori, in stari, ki je nekaj zdravnika, kakor sodim, trdi, da ga ne smejo tri dni spraševati. Vendar sem jaz namenjen preiskavo koj začeti. Gospodo pa bom prosil, da mi bodo pomagali.“

Po tem naznanilu je Manica vstala. Polotila se je je strašna slutnja. Od mize proti vratom je komaj šla. Mati je to opazila in je hitela za njo ven.

„Z mojim učiteljem, gospodom Kvasom, sta ostala sinoči v hosti. On je prišel domov kasno, vedel bo, v kateri kraj se je Marijan obrnil in če je bil še kdo pri njima,“ je dejal slemeniški gospod.

„To denem v protokol. Dobro! Gospod Kvas je prva priča. Kje je, prosim? Dajte ga poklicati!“ reče sodnik.

Gospodar je odgovoril, da ga danes že celo jutro ni. Vsi so obmolknili.

Zdravnik Vencelj je rekel svoji hčeri, naj gre ven. Ravno tako gospodar svojemu mlademu sinu.

„Gospodje, ne zamerite,“ je dejal sodnik Mežón, „ali ne veste, morda sta bila ta gospod Kvas in Poleščanov sin kaj navzkriž, recimo, kakor je to med mladimi ljudmi navada, zaradi kakšne deklice ali kaj? Jaz ne dolžim in ne mislim ničesar. A da je ta dogodek zelo važen in da je moja dolžnost, reč natanko preiskati, to mi boste pritrčili. Zato samo vprašam in menim, da je to govorjeno samo med nami.“

Zima, zima bela
(foto Vinko Žakelj)

„Ravno nasprotno vaši misli, gospod sodnik: bila sta vedno prijatelja in jaz svojega učitelja dobro poznam in vem, da česa takega ni zmožen storiti. Prenaglili ste se,“ je dejal gospodar.

„Prijatelj, ti ne veš, kako je,“ se oglasi Vencelj. „Tudi jaz imam tega Kvasa rad, prav rad. Do te ure mu ne bi bil prisodil slabe misli in še zdaj upam, da je prazno, česar se bojim. Da je Marijan Kvasa sovražil zaradi česa takega, kar je omenil gospod sodnik, to vem za gotovo. Včeraj zjutraj mi je sam pravil.“

Sodnik se je, vesel svoje bistrumnosti in pozabivši resnost tega pogovora, malo nasmehnil. Pa se je koj spomnil, da to ni lepo, in je modro dejal: „Dva razloga sem imel, da sem postavil to vprašanje, gospodje. Prvi razlog ali, kakor smo včasih rekli, ‚indicium‘ je bil ta, ker je prišel Kvas sinoči domov pozno; drugi, da ga ni danes nikjer videti. Zdaj je pa spoštovani gospod zdravnik povedal še tretjega. Preiskava se mora začeti.“

Zdajci je stopil v sobo stric Dolef, ki se je bil šele zdaj zbudil, in jel praviti novico, za katero so že vedeli. Ker je bil Dolef na mestu zločina in poptlej še na Polesku, je sodnik zapisal vse, kar je povedal. Posebno važno se mu je zdelo, da je zvedel, kje vse se je to godilo, česar mu na Polesku niso bili povedali.

Vsi so se odpravili proti Skalam.

Tam na mestu so pregledali vsako potlačeno travo okrog tistega kraja, kjer je bilo krvavo. Kri je bilo videti na dveh krajih. Tudi boso nogo so zasledili na dveh krajih. To poslednje je nekoliko podrlo sodnikove razloge in „indicije“, po katerih je hotel dolžiti Kvasa.

Preiskovavcem se je bil pridružil kmet iz vasi. Ta je trdil, da je čul sinoči na tem mestu strel. Sodnik mu je oporekal, češ da laže, zakaj Marijan je udarjen, ne obstreljen. Kmetič si iz spoštljivosti do gospoda ni upal svojega trditi. Rajši je verjel, da se mu je sanjalo ali kaj takega. Ko je pa hodil malo okrog po grmovju, je našel puško, ki jo je bil prejšnji večer pozabil Kvas pri kamnu in potem Marijan zagnal po gošči.

Spoznali so Kvasovo puško in bila je izstreljena. Sodnik je imel četrti in peti razlog. Dejaj je, da mora Kvasa prijeti in odpeljati v ječo.

Drugi so molčali. Pet razlogov je govorilo zoper Kvasa in samo eden, bosonoga stopinja, zanj.

Znano je: če začnemo kdaj koga imeti na sumu, podpira ta sum vsaka najmanjša stvarca iz sedanjosti in prejšnjih časov. Tako se je začel medpoptoma proti gradu tudi gospod stotnik spominjati, kaj vse se mu je včeraj zdelo pri Kvasovem obnašanju proti Marijanu in celi družini čudno.

Medtem je bil Kvas prišel domov. Stara Urša, ki mu je prinesla zajtrk, mu je pravila, kaj se je zgo-

dilo z Marijanom. Iz Martinkovih besed in po tem pripovedovanju je sodil, kako je ta reč. Namenjen je bil iti koj na Polesek in se prepričati, ali je res tako hudo, kakor pravi dekla. Vsekakor pa je sklenil molčati in ne izdati svojega ravno najdene- ga bratranca.

Kam so šli gospodje, tega mu Urša ni vedela povedati.

Ravno je stopil iz veže, da bi šel na Polesek, ko ga srečajo sodnik, gospodar in drugi.

„Gospod Kvas,“ je začel sodnik z najslovesnej- šim glasom, „pojdite z nami nazaj v grad! Nekaj bomo z vami govorili.“

Ko so prišli v sobo, ga je prijel gospod Mežón za ramo in dejal: „V imenu cesarske postave vas dam tukaj ukleniti in greste z menoj!“

Česa takega Lovre pač ni pričakoval, zato je malo osupnil. To je sodnik opazil. Pomežiknil je drugim: imel je šesti podpirajoči razlog ali indicij, da se ne moti.

Kvas pa je bil koj spet miren in je dejal: „Ali smem vedeti, zakaj me doleteva ta čast, da mo- ram z vami uklenjen?“

„Prosim, potrpite za odgovor!“ pravi sodnik. „Če se vsi motimo, dobite popolno opravičenje. Za zdaj pa govoré vsi dokazi proti vam in jaz kot sodnik moram storiti svojo dolžnost.“

„Tedaj storite svojo dolžnost!“ reče Kvas.

„Ne! Jaz vem, da je gospod Kvas tako nedolžen

kakor jaz,“ je dejal stric Dolef. „Samo recite, da niste imeli nič z Marijanom, in jaz vam bom verjel.“

Zdaj je Lovre vedel, česa ga dolžé. Moral je ali iti za nekaj časa v ječo in pustiti ljudem vero, da je hudodelec, ali pa izdati desetega brata. Pomislil je na Manico in obšla ga je skušnjava, da bi govo- ril. Saj Martinek bo prej umrl, preden bi mu mo- gla sodnija kaj, mu je dejalo. In če umrje on in umrje Marijan, ali ne bo ostal sum za vselej na te- bi? Pa ne, to bi bilo nemožato!

„Ne bilo bi mi težko dokazati, gospod sodnik, da me dolžite po krivem, ko bi hotel in smel govo- riti. Grem z vami, saj se ne bom dolgo mudil, upam. Samo to vas prosim, da se gredoč oglasimo na Polesku. Jaz bi rad videl Marijana, kako mu je, pa tudi sicer imam še neki opravke, ki me bo, ka- kor upam, opravičil,“ reče Lovre.

Ugovora ni imel sodnik nobenega. Prosil je go- spodarja, da bi šel nekaj časa ž njimi. Birič je pri- stopil in izvlekel železje, da bi Kvasa uklenil. Pa zdravnik Vencelj in drugi so že po Kvasovem ob- našanju in govorjenju dvomili, da bi bil kriv. Dejali so, da tukaj ni treba železja. Sodnik jim je priteg- nil pod tem pogojem, da Kvas s pošteno besedo obljubi, da ne bo skušal pobegniti; to je tudi ob- ljubil.

Zdajci se odpró vrata in v sobo stopi Manica, bleda in z objokanimi očmi. Kakor ne bi v sobi vi-

Zima pod
Sv. Višarjami
(foto Vinko Žakelj)

dela nikogar razen Kvasa, je stopila k njemu, mu položila roko na ramo in dejala: „Kajne, Lovre, da te ne poznajo, da ti nisi zmožen storiti kaj takega? Če te ves svet obsodi, jaz te ne bom, samo reci, da ni res!“

Gospoda Benamina je oblila rdečica.

„Dobro, dekle, dobro!“ reče poštenjak stric Dolef, „jaz tudi tako pravim.“

„Ni res! Izkazalo se bo!“ je dejal Kvas in tudi on je zardel, zakaj vedel je, da ne sme odslej, ko se je Manica tako očitno izdala, več ostati na Slemenicah.

Rad bi ji segel v roko, rad bi se ji zahvalil in rad bi tudi kakó popravil, kar je v preneglem strahu naredila nápak. Pa je pogledal njenega očeta in se je preveril, da vse to ni mogoče.

„Verjamem ti! Tebi bolj ko drugim!“ je rekla in mu podala roko. „Zdrav! Pojdi, opraviči se in vrni se kdaj! Vseeno, če ves svet vé: ti ali nobeden!“

Lovre se ji je zahvalil s pogledom.

Njen oče, ki je do zdaj stal strmé kakor pribit, je stopil k njej in jo prijel za pod pazduho. Lice mu je gorelo od jeze.

„Kaj to pomeni? Hajdi, tukaj nimaš ničesar opraviti!“

Molčé je šla ven z očetom. V svoji sobi si je šele razjasnila, kaj se je zgodilo, in grenke solze so ji nekoliko olajšale težko srce.

Kmalu potem je oddrdrala grajska kočija, v kateri so sedeli s Kvasom sodnik in grajski gospodar. Birič se je usedel spredaj h kočijažu. Večkrat pa se je ozrl nazaj, kakor da bi se hotel prepričati, da ujetnik še sedi med dvema gospodoma.

Zaradi poslednjega prizora, neprijetnega graščaku in sodniku, ni hotel ne ta ne oni začeti kakšnega pogovora. Najmanj pa je mogel govoriti Lovre.

Molčé so se tako pripeljali do Poleska. Šele tu je graščak, stopivši z voza, spregovoril in dejal, ko se je obrnil h Kvasu: „Gospod Kvas, nočem dvomiti, da se boste opravičili, in to iz srca želim. Vendar boste, če kaj mislite, sami sprevideli, da se po tem, kar sem ravno zdaj žal doživel in videl, ne morete v mojo hišo več vrniti. Očitati vam nočem ničesar. Mlad človek ne pomisli, kaj počenja. Jaz sem bil z vami zadovoljen, prav zadovoljen do poslednjega trenutka, in res mi je žal, da ste se spozabili. Vem, da je moja hči tudi sama kriva, morda toliko kot vi. Zato se razidiva kot prijatelja in želim vam vso srečo po svetu. Tudi me bo veselilo, če se v poznejših letih, ko bo ta reč pozabljena na oba kraja, oglasite pri nas, zdaj kmalu pa ne. Vaše obnašanje in vaš značaj mi je všeč. Vendar boste, ko boste premislili, odkrili,

zakaj tako ravnam. Kar imava še skupaj, vam pošljem, kadar in kamor hočete. Zbogom, dobro se imejte, jaz grem zdaj domov.“

S solznim očesom je stisnil Kvas roko, ki mu jo je podal graščak. Hotel mu je odgovoriti, pa mu je beseda ostala v grlu in ko se je zavedel, je bil mož že odšel.

DVAJSETO POGlavJE

Mogočni svetec, grmeči Elija,

lej, zvezane imam jaz roké,

ti pa grmiš po širokem nebu

in skoraj ne vidiš pod sabo zemljé.

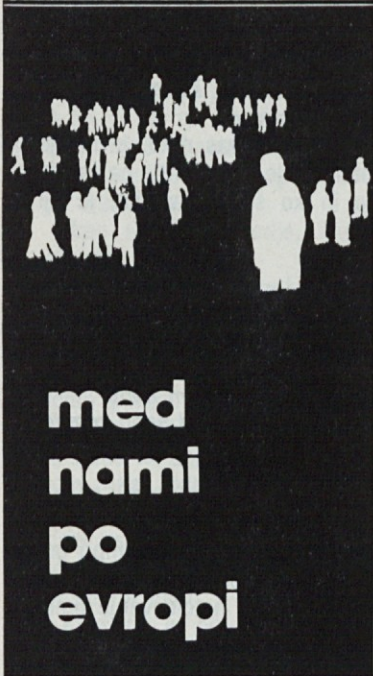
Fr. Levstik

Gospod Mežón, o katerem so mi stari očanci pravili, da je trd in oster mož, ki ni poznal in verjel drugega kakor suho postavo, je v tem hipu pokazal, da vendar ni tako brez srca, da se mu ne bi nihče smilil; tako je ovrženo natolcevanje omejenih modrijanov tedanjega časa. Ko je namreč

Ko je videl sodnik v Kvasovem očesu solzo, je padla polovica njegovih razlogov, da bi bil Kvas ubijavec.

videl v Kvasovem očesu solzo, je padla polovica tistih „indicijev“ in si je mislil: človek, ki je drugemu človeku hvaležen in se tačas, ko ga ta pahne od sebe, od njega težko loči, tak človek ne postane lahko ubijavec.

„Le pomirite se, gospod Kvas!“ ga je tolažil. „Kakor pravite in kakor vam jaz tudi verjamem, boste kmalu zopet prosti. Meni pa ne smete zameriti, jaz imam stroge dolžnosti, kakor se boste sami prepričali, saj se boste učili pravice, kakor sem čul. In potlej, ko vas bom oprostil vsakega suma, bom govoril z gospodom graščakom in sem preverjen, da bo moja beseda nekaj veljala. Kar se deklice tiče, se vé, da boste to morali potlej pustiti v nemar. Pa saj je svet velik in ima vsakovrstnih deklet, da jih pride deset na enega. Meni verjemite jaz sem svet skušil! Jaz, postavim, sem izmed tistih, ki sem si jih bil izbral, vzela za ženo šele peto. Ječe se za nocoj tudi ne bojte! Skrbel bom, da vam dadó posebno, pošteno sobo in postrežejo, kakor boste želeli.“

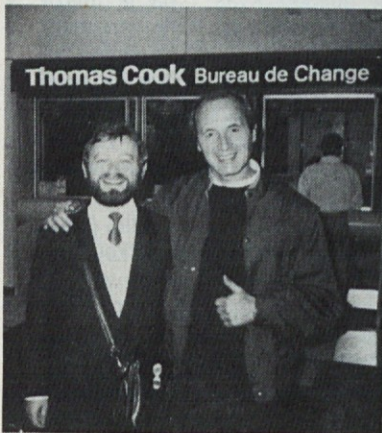
med nami po evropi

anglija

LONDON

Po odhodu g. Ludvika Rotha v Ameriko je prišel dne 15. novembra

Gospoda Ludvik in Stane ob srečanju na londonskem letališču Stansted.

1987 na njegovo mesto v London g. Stane Cikaneč, ki ga mnogi rojaki iz Anglije, zlasti iz Londona in Bedforda, že poznajo, saj je bil pred 12 leti na študiju angleščine in misijologije na St. Joseph Collegu v Mill Hillu. K nam prihaja iz Švedske, kjer je zadnja 3 leta deloval med slovenskimi rojaki v južnem delu te skandinavske dežele s središčem v Malmöju. Čeprav je na Švedskem toliko naših ljudi, da bi bila resnično potrebna vsaj dva slovenska duhovnika, se je vrhovni dušni pastir za naše izseljence, škof dr. Stanislav Lenič, ob posvetovanju z duhovniki v izseljeniški pastoralni, vseeno odločil, da g. Staneta pošlje med nas v Anglijo, kjer bi sicer ostala slovenska katoliška misija brez duhovnika. Za to odločitev se gospodu škofu zares iz srca zahvaljemo. Številčno Slovenci v Britaniji gotovo nismo na prvem mestu v Evropi, smo pa prav gotovo med tistimi našimi zdomci, ki so na svojega slovenskega duhovnika in na svojo misijo najbolj navezani. Brez svojega duhovnika bi se počutili zelo osamljene.

Gospodu Ludviku se za njegovo skoraj 10-letno duhovniško poslanstvo med nami iz vsega srca zahvaljujemo. Radi smo ga imeli in ga še imamo, zato mu iskreno želimo vso srečo v njegovem življenju. Naj mu dobri Bog za vse njegovo požrtvovalno delo bogato poplača s svojim očetovskim blagoslovom. Gospodu Stanetu pa želimo, da bi se med nami dobro počutil.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Na sveti večer bomo imeli *polnočnico* ob desetih zvečer v uršulinski cerkvi. Na sam praznik pa ob pol desetih pri karmeličankah. Na Štefanovo bo maša ob štirih popoldne in nato v centru običajna božičnica. Vsi rojaki, ki boste čez praznike v Linzu, lepo vabljeni.

Za misijone ste darovali (Linz in Salzburg) 3000 šilingov. Denar je bil

poslan v Celovec v korist p. Stanka Rozmana, misijonarja v Zambiji.

Sicer je bila dvajsetletnica prve maše na novo ustanovljene slov. kat. Misije že 2. julija, a so verniki hoteli bolj slovesno obhajati to obletnico. V nedeljo, 25. oktobra, smo to proslavili v našem centru. Kar lepo število rojakov se je zbralo. Organist g. Zorè se je zahvalil vernikom in dušnemu pastirju. G. Anton Häuschen je v verzih podal nekaj zgodovine naše Misije. Izseljenjski duhovnik pa jih je vzpodbujal k večjemu sodelovanju in obilnejši udeležbi pri mašah. Le tako obstaja upanje, da z njegovim odhodom dobi Misija novega duhovnika.

Na Vse svete smo imeli bogoslužje za mrtve na pokopališču v St. Martinu. Spomnili smo se vseh rojakov, ki počivajo na tujem. Pobožnost smo zaključili z vstajensko pesmijo Kristus je vstal in s tem hoteli izraziti vero v vstajenje mrtvih.

V našem centru smo obhajali tudi *rojstni dan* gdč. Marijance Kerec. Praznovanje je sovpadlo s praznovanjem 20-letnice. Plačala je vse klobase. Pecivo in kruh so pa spekle naše požrtvovalne žene. Vsem prisrčna hvala.

V nedeljo, 25. oktobra, je zaključila svoje življenjsko potovanje v Koštanjevici ob Krki mati g. Antona Häuschena. 1. januarja bi dopolnila 93 let. Bila je sestra pokojnega ljubljanskega kanonika Franca Koretiča, ki je bil prej dolga leta spirital pri uršulinkah v Ljubljani. Vsi Linčani mu izrekamo iskreno sožalje.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Maša v oktobru je bila srednje obiskana. Kakor navadno smo se po maši zbrali pred zakristijo, da smo se malo pomenili.

G. Franc Orehek, ki vsa leta redno prihaja k maši, se je moral zaradi skleroze zateči v bolnico v Freilassingu. Sedaj je že spet doma. Priporočamo ga v molitev.

V adventu bo maša 20. decembra. Po maši bomo spet šli v seme-

nišče, da bomo tam imeli *božičnico*. Žene prinesejo vsako leto peciva, župnik se pa obveže, da bo poskrbel za kuhano vino. Saj je navadno že mrzlo. Naj bi čim več rojakov takrat k maši prišlo. Pred mašo je tudi priložnost za spoved.

Koroški bogoslovci so v oktobru spet začeli z rednimi sestanki. Najprej se zberejo v semeniški kapeli k maši. Nato pa v posebni sobi, kjer obravnavajo pereče probleme. V sredo, 28. oktobra, so se izjemoma zbrali pri g. Norbertu Grčarju. Povalili so tudi druge študente, ki študirajo na univerzi v Salzburgu. Po maši je bila najprej agapa, nato pa smo večer posvetili obhajanju slovenskega narodnega praznika, 29. oktober, ko se spominjamo dneva slovenske svobode. Doktorand g. Anton, ki je zgodovinar, nam je orisal tedanji narodni položaj. Živahna debata je trajala čez polnoč.

TENNECK — V petek zvečer pred drugo novembrsko nedeljo se je izseljenskemu duhovniku pokvaril avto. Zato je morala maša v Tennecku odpasti. Če kdo o tem ni bil obveščen in je zamanj prišel k maši, naj to oprostí. Redna maša bo spet v nedeljo, 13. decembra.

PREDARLSKA

Jesenski sestanek izseljenskih duhovnikov iz zapadne Evrope se je vršil v Erholungsheimu Maria Hilf v St. Gallenkirchu v Montafonu. Dom vodijo sestre sv. Fračiška iz Gais-sau ob Bodenskem jezeru. Dom je zgrajen v kmečkem stilu z zelo udobnimi sobami. Vzdušje v domu je bilo domače. Vsi smo se zelo dobro počutili. Zelo veseli smo bili, da se nam je za dva dni pridružil tudi naš narodni ravnatelj škof dr. Stan-ko Lenič in to kljub slabemu zdravju.

Montafončani so nas presenetili v terek zvečer s koncertom montafonskih pesmi, ki so jih peli trije učitelji, in glasbenim nastopom družine enega od učiteljev. Nato nam je vodja turističnega društva pokazal z diapozitivni lepoto te doline. V sredo popoldne smo bili gostje predarlskih elektrarn Illwerke. Avto-

bus nas je najprej popeljal po silvrettski cesti na Blelerhöhe in nato do zbiralnega jezera. Vodnik, ki nas je spremljal, nam je povedal vso zgodovino podjetja. Ogledali smo si v Parthenenu tudi podzemsko elektrarno. Po ogledu smo bili pogoščeni. Kaj podobnega doslej še nismo doživeli. Za vse to se moramo zahvaliti voditelju tujskega referata v Feldkirchu g. Petru in izseljens-kemu duhovniku Janezu Žagarju. Zelo lepo je bilo.

Martinovanje. — Veliko „moč“ ima sv. Martin še v današnjem času. Ko je še živel, so ga ljudje poslušali in iskali zaradi njegove dobrote in pomoči do ubogih. Ne samo za telesno dobro, ampak predvsem za duhovno „dobroto“ je skrbel. No pa eno z drugim je tesno povezano. Kristus nam naroča duhovna in telesna dela usmiljenja. In svetnik je to dobesedno izpolnil. Danes pa ljudje ne potrebujejo več duhovnih „uslug“, ker so jih marsikomu materialne dobrine nadomestile. Teh imamo, hvala Bogu, zaenkrat še v zadostni meri (ne vemo pa, kako dolgo!).

Zato „častilci“ sv. Martina pridejo na martinovanje zaradi „vinca“, ki so ga obrodile trte. Okrog njegovega godu priljubljeno martinovanje in druge zabave, ki so povezane z njegovo osebo ali pa jih je dodala ljudska domišljija, so vedno dobro obiskane.

Naše martinovanje je sovpadalo z *20-letnico pevskega zbora*. Ob tej priliki se nam je zbor predstavil z venčkom narodnih pesmi, ki so več ali manj povezane s tem praznovanjem. Število članov zbora se je v zadnjih letih zmanjševalo, vendar je dostojno pokazal svojo življenjsko moč. Petje je izraz veselja in služenja. Slovenskega človeka je spremljalo in ga spremlja povsod — ob veselih in žalostnih trenutkih, doma in v tujini. Zato vsem zahvala in priznanje ob tej obletnici in najboljše čestitke.

Nadaljevanje martinovanja je bila priljubljena tombola. Med plesom in „popivanjem“ so navzoči kupovali „srečne“ in „nesrečne“ številke. Nekaterim se sreča večkrat nasmehne, drugim se pa rada izmuzne. Pod

„srečno“ zvezdo ni veliko rojenih. Višek pričakovanja in nestrpnosti je bilo proti koncu tombole, ko so prišli na vrsto večji dobitki: radio rekorder, kamera, kolo. Zadnji dobitek je bil športno kolo, ki ga je žreb prisodil našemu priljubljenemu „komiku“ Ediju. Takoj je pokazal svoje „umetniže“ na kolesu, ko se je popeljal po dvorani. Muzikantje so si medtem nabirali novih moči. „Rezali“ so jih tja po polnoči vesele in poskočne za mlado in staro.

Na prireditve so prišli zastopniki sindikata, športne zveze in Delavske zbornice. G. Fink, predsednik Delavske zbornice, je pozdravil vse navzoče. V kratkih pozdravnih besedah je vse vzpodbujal k ohranjanju njihove kulture in navad, ki so obogatitev za vse, in na prilagajanje razmeram kraja, kjer živijo. To je izraz medsebojnega spoznavanja in zблиževanja.

Razšli smo se z dokajšnjo mero lepo preživetih uric skupnega srečanja slovenskih rojakov in spet ob letu osorej, če Bog da!

Izlet v Bregenzerwald in Großes Walsertal. — Zadnji dnevi oktobra, ko je narava odeta v najlepše barve letnega časa in se pripravlja na zimski počitek, je imel naš pevski zbor izlet v kraje Bregenzerwala in Großes Walsertala. To so kraji, kjer narava še ni preveč ogrožena in onesnažena. Ponekod se sicer že vidi poseg človeške roke, ki skuša na sodoben način usmerjati in krojiti življenje. To so kraji, kjer iščejo poleti zatočišče stari in mladi za prepotreben oddih, pozimi pa nudi narava obilo možnosti za zimski turizem. Ker je cestna povezava mogoča z obeh strani, je promet z dneva v dan večji. Zato je ob lepih dnevih vse polno turistov, ki iščejo miru in oddiha, da tako pozabijo na skrbi in vsakdanje težave, ki jim jih prinaša življenje v mestu ali industrijskih krajih.

Pot nas je vodila nad Dornbirnom po novozgrajeni cesti na Bódele. Vodič nas je sproti opozarjal na kraje, skozi katere se peljemo, in kratko zgodovino. Te kraje so naseljevali prebivalci iz švicarskega kantona Wallis. Imeli so precejšnje ugodnosti, tako glede zemlje kot

ostalnih pravic. Zato je to ljudstvo še danes zelo samozavestno in odločno. Prva postaja našega izleta je bil kraj Damüls, kjer je znamenita romansko-gotska cerkev iz 15. stol. Stari del — ladja — ima ohranjene še vse dele romanskega sloga. Na stenah so odkrili freske, ki so se ohranile zato, ker so stene prebelili. Pa še druge vredne stvari hrani ta cerkev, ki kraljuje na hribčku, od koder je lep razgled po vasi in bližnjih hribih.

Od tod nas je pot vodila v Grobes Walsertal. Po novozgrajeni cesti, ki sedaj povezuje oba konca doline, smo se pripeljali v St. Gerold. To je kraj, kjer je proštjska cerkev in samostan, ki spadata k Einsiedelnu. Obenem pa je tukaj dom za kulturne in verske prireditve ter duhovna srečanja. V zadnjem času je bilo precej prenovljeno, tako v samostanu kot v cerkvi. Žal, pa se vse ni posrečilo vskladiti z duhom in slogom prejšnjega časa. Cerkev je prenovljena po novih liturgičnih pravilih. Glavna stena v prezbitteriju je morda le preveč „otročje“ poslikana. V cerkev spada umetnost, pa čeprav sodobna.

Tu smo obhajali skupno bogoslužje z mašo in litanijami MB. Tako smo zaključili rožnovensko pobožnost v tem Marijinem letu.

Že ob mraku smo se spustili v dolino. Peljali smo se skozi zanimive vasice, kjer se vidi velika prizadevnost ljudi, ki živijo v zelo težkih pogojih, ko se spoprijemajo z naravo. Samo občudovati in obiskovati kraje je zelo romantično, ni pa tako idealno za prebivalce, ki tam živijo in delajo. Trdo je življenje za vsakdanji kruh! Zmore ga človek, ki ima pogum, voljo in vero!

Pot smo zaključili s skupno večerjo v Dornbirnu. Lepo je, kadar smo skupaj. Hvala vsem, ki so nam pripravili ta prijeten popoldan.

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Srebrna poroka: V Zwartbergu sta g. Janez Legat in njegova žena

Naši najmlajši iz Biba šole so bili pogumni in prijetni.

Anica, roj. Mežnar, slavila 25. obletnico skupnega življenja.

Iskreno čestitamo in kličemo: na mnoga srečna leta!

Slomškov mešani zbor je sodeloval v Proster bos pri službi božji za Flamce, v Moresnetu za Nemce in v Lindenheuvlu skupno z Zvonom za Slovence in Holandce.

Slomšek je piknikoval konec avgusta pod smrekami Korelčevega g. Lojza v Maasmechelenu.

Naš dom je imel vinsko trgatve v septembru. Ob tej priložnosti sta nastopila Slomškov pevski zbor in Vesela mladina.

Vesela mladina je lepo uspela tudi v Opgrimbe na velikem shodu, več tisoč ljudi, kmečkih organizacij.

Ga. Lenčka Sodnik je na Slovenskem dnevu doživela navdušen aplavz.

Zahvala in priznanje vsem, ki odgovorno sodelujejo!

Tudi v kulturnem delu in poslanstvu moremo povečati svoje zmogljivosti in razširiti svoje obzorje. N e m o g o č e nam mora postati m o g o č e .

SLOVENSKI DAN

V soboto, 10. oktobra t. l., je „Slomšek“ priredil XXVII. Slovenski dan. Ob 16. uri je bila služba božja, pri kateri je prepeval Zvon iz Holandije. Službo božjo je vodil prelat g. Nace Čretnik iz Pariza ob somaševanju g. Stanka Kavalarja, g. Kazimirja Gaberca in g. Vinka Žaklja, ki je imel priložnostni nagovor ob 70. obletnici Krekove smrti. Pri službi božji sta sodelovala tudi prijatelja iz Pariza univ. prof. dr. Janez Zorc in mr. Jean Burian.

Kulturni program so začeli naši najmlajši iz Biba šole, ki jo vodita ga. Anica Kos-Varzsak in g. Polde Cverle. Prijetni in pogumni so bili naši najmlajši.

Slomšek pod vodstvom g. Vilija Roglja in Zvon, ki ga vodi g. Toni Kropivšek, sta nam zapela vrsto narodnih in umetnih pesmi. Oba sta naša stara znanca s polstoletno tradicijo. Oba sta zaslužna ambasadorja slovenske pevske kulture, slovenske solidnosti in vestnosti. Oba zbora zaslužita našo hvaležnost in spoštovanje.

Sledil je nastop mešanega zbora Naš dom iz Pariza, ki ga vodi ga. Anika Blachon. Pariški pevski zbor deluje šele nekaj let in je prvič nastopil izven svojega področja. Zelo smo ga bili veseli. Že nam se ni

Mešani zbor Naš dom se je po uspelem nastopu postavil ob Krekovi sliki, ki jo je za naš praznik naslikal g. Kazimir Gaberc.

Tudi Samorastniki iz Pariza so želi živahno priznanje.

Iahko zbirati k pevskim vajam, kaj šele našim iz Pariza. Pogum in ljubezen do naših skupnih idealov sta jih privedla med nas. Dolgujemo jim prav posebno zahvalo in priznanje. Bili so junaki XXVII. Slovenskega dneva v Belgiji.

Samorastniki iz Pariza so se predstavili s pesmijo in muziko in želi živahno priznanje. Tudi oni so vložili veliko truda v ta nastop in zaslužijo naše čestitke, zahvalo in dobra voščila za prihodnost.

Goste je pozdravil predsednik g. Stani Revinšek, v imenu gostov iz Pariza pa je spregovoril predsednik prof. Ciril Valant, ki je z vso naglico prihitel med nas šele zvečer, ker je dopoldne bil še v službi v Parizu.

Vesela mladina, ki jo vodi g. Polde Cverle, je zarajala, kot že dolgo ne. Vmes pa nam je operna pevka ga. Lenčka Sodnik iz Maastrichta ob spremljavi g. Poldeta Cverleta čudovito lepo zapela nekaj pesmi.

Oba, ga. Lenčka Sodnik in Vesela mladina, sta doživela navdušen aplavz.

Program je bil, kot vedno, dolg, predolg, a je vendar občinstvo do konca ostalo pozorno in hvaležno.

Prosto zabavo je v splošno zadovoljstvo vodil Lesjakov ansambel iz Nemčije.

Mnogi sodelavci in sodelavke so v našo prireditev vložili izredno veliko dela, za kar se jim iskreno zahvalujemo.

V Slomšku je več mladih družin iz druge in tretje generacije, ki so vzor požrtvovalnosti. Večkrat tri večere v tednu posvetijo naši skupnosti. V petek so pri Veseli mladini, v soboto so pevske vaje in v nedeljo Slomškova seja. To so naši „udarniki“, na katerih sloni Slovenija v zdomstvu. Kako jim rojaki izkazujejo svoje priznanje in hvaležnost?

Kaj bo ostalo od našega praznika?

Lep uspeh nudi Slomšku in nastopajočim novega poguma za vztrajnost v prihodnosti.

Kulturni program nam je pričaral trenutke, ki jih zlepa ne bomo pozabili.

Med Belgijo, Holandijo in Parizom smo že ponovno uresničili bratsko solidarnost, ki je za nas vse življenjske važnosti.

V občinstvu imamo zanesljive sodelavce, ki redno prihajajo tudi od daleč. To so prijatelji iz Charleroi, Bruslja, Liège-a, Antwerpna, Francije, Holandije in Nemčije. Bog jih živi! Hvaležni smo jim. Tudi vnaprej računamo nanje.

Kaj pa naj rečemo o tistih, ki pridejo šele PO kulturnem programu? Potrpljenje! Tudi ti so dobrodošli. Tudi ti so naši. Morda bodo prihodnje leto prišli tudi k maši...

Pri mašnem nagovoru smo počastili spomin na slovenskega Mojzesa, J. E. Kreka, ob 70. obletnici njegove smrti.

Prosimo, ljudje božji, Sv. Duha, naj nam, slabičem, podari čim več Krekovega ognja, njegove neutrudljivosti, poštenosti, nesebičnosti, značajnosti in bistrosti, da bomo

tako postali blagoslov za skupnosti in ustanove na naših področjih in s tem sograditelji lepše slovenske prihodnosti.

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Pa še nekaj novic iz našega konca:

Na praznik Marijinega vnebovzeta — 15. avgusta — je izs. duhovnik *krstil* v župni cerkvi St. Remy v Montignies s/Sambre malo Anais, hčerko prvorojenko v družini Dhaene-Borič. — Ob obisku domovine pa je izs. duhovnik *krstil* 26. avgusta v župni cerkvi Rožnovenske Matere božje v Portorožu malo Ines Marijo Gaberc, hčerko prvorojenko njegovega nečaka Iztoka. Obema družinama naše čestitke.

V župni cerkvi v Messinesu se je 5. septembra *poročil* g. Zoran Zadnik iz Monsa z gdč. Annick Hanne-ton. Želimo jima božjega blagoslova na skupni življenjski poti.

V družini Berzotti-Žonta, Charleroi, se je 12. julija *rodil* sinček prvorojenček, Mathias po imenu. Krstili so ga 25. 10. v župni cerkvi St. Remy, Montignies s/Sambre. Veselimo se z mlado družino.

Vesele in milosti božje polne božične praznike in srečno novo leto Gospodovo 1988 želi vsem Slovenkam in Slovencem v Belgiji in drugod po svetu slovenski izs. duhovnik Kazimir Gaberc iz Charleroi.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Na sveti večer, 24. decembra, bo polnočnica ob desetih zvečer, priložnost za zakrament sprave od devetih naprej, na božič in novo leto maša ob petih popoldne.

Miklavževanje bo v nedeljo, 6. decembra, po maši, ko bo v dvorani obisk Miklavža, ki vabi starše, da pripeljejo otroke in prinesejo potrebno.

Slovenski dan v Belgiji (Eisden) — 61 nas je bilo iz Pariza, ki smo se v soboto, 10. oktobra, udeležili kulturne manifestacije Slovencev v Eisdeni, v Belgiji. Nastopil je tudi naš mešani pevski zbor Naš Dom s 4 pesmimi: Rož, Podjuna, Zila (vsa dvorana je v spomin na koroški plebiscit 10. 10. 1920 stoje poslušala to koroško ponarodelo pesem!), Eno samo tiho rožo, Slovenska pesem, Večernica, naš mladinski ansambel Samorastniki pa je zaigral 5 pesmi: Šumijo gozdovi domači, Po Koroškem, po Kranjskem, Dekle je po vodo šla, Al' me boš kaj rada imela, Je pa davi slanica pala. — Eni in drugi so se ob svojem prvem

Pevski zbor Naš Dom iz Pariza je nastopil v Belgiji.

nastopu izven Pariza dobro odrezali in tako upravičeno želi sadove svoje resne priprave. Vsi smo bili ponosni nanje.

Tja in nazaj nas je varno vozil naš šofer Jože, vsi pa smo skrbeli, da ni bilo nikomur dolgčas v avtobusu.

Ena izmed udeleženk je takole opisala naš obisk v Belgiji: „Praznično jutro, nasmejani obrazi, prostrana polja, avtocesta — vse to nas je privedlo do našega skupnega cilja. Ljudje, zbrani od vseh strani, pa vsi za izvirno, sveto stvar — slovenstvo. Sveta maša, lep sprejem, kulturni program, vse to je doseglo svoj namen in vrhunec na lepem Slovenskem dnevu v Belgiji. Vsako tako srečanje nas duhovno obogati in daje kulturne sadove za desetletja.“ — Drugi pa so pisali posebej Samorastnikom: „čudoviti ste bili! V tem kratkem času ste dosegli, kar je bila davna želja Slovencev v Parizu in okolici: združiti mlade, da pokažejo nekaj slovenskega, izvirnega in pristnega. Vi vsi ste to dosegli, gojite naprej, saj to je sveto. Sprejmite pristrčne čestitke in želje, podpiramo vas in vam želimo še vnaprej veliko uspeha, dobre volje in božjega blagoslova.“ Tem čestitkam in tem dobrim željam, ki veljajo tako Samorastnikom kakor pevskeemu zboru Naš Dom, se vsi z veseljem pridružujemo.

V nedeljo, 25. oktobra, nam je po maši v sliki in besedi govorila o svojem več kot 20-letnem misijon-skem delu na Madagaskarju sestra Marjeta Mrhar. Vsi smo jo napeto

poslušali in smo ji hvaležni za njeno pričevanje.

V soboto, 7. novembra, sta v koprski katedrali *potrdila svojo ljubezen* Žarko Zorn in Mirjana Tomažič. Obema naše iskrene čestitke za našimi najboljšimi željami.

Društvo Slovencev v Parizu vabi na silvestrovanje. Na Silvestrovo bo ob osmih zvečer v cerkvi zahvalna maša, nato v dvorani silvestrovanje, kjer bodo tokrat Viharniki iz Ljubljane z narodno in moderno glasbo ter s posebnim zabavnim programom skrbeli, da se nihče ne bo dolgočasil. Seveda bo tudi poskrbljeno, da nihče ne bo lačen ali žejen. Prinesite obilo dobre volje, da bomo skupaj stopili v novo leto.

Mohorjeve knjige iz Celovca nudijo napeto in poučno čtivo: Koledar 1988, Sergej Kurdakov, Odpusti mi, Nataša (o ruskem Savlu, ki je v naših časih postal Pavel), Valentin Stückler, Duhovnik med okupacijo in revolucijo (spomini nemškega župnika v Mežiški dolini iz vojnih in prvih povojnih let). Kdor jih želi, naj sporoči g. Čretniku.

Prilagamo *poštne položnice*, da boste lahko plačali naročnino, za kar že vnaprej topla hvala.

Profesor Ciril Valant, predsednik Društva Slovencev v Parizu, je vesel, da mu je uspelo priti pravočasno v Eisden, gospé Minka, Ana in Angela pa s Karlom in Žoržem občudujejo šopek, ki so ga dobile.

Bruno in Jožica iz St. Brice (Val d'Oise) lepo pozdravljata.

MELUN (Sine-et-Marne)

V decembru bomo imeli skupno mašo v nedeljo, 6. decembra, ob devetih zjutraj.

AUMETZ

V ponedeljek, 5. oktobra, je bil pokopan v Villerupt-Cantebonne Viktor Sarotar, star 83 let, doma iz Murske Sobote. Čeprav je prišel v ta kraj že po prvi vojski, je bil Slovencem, ki niso bili iz Prekmurja, malo poznan in tudi bolj osamljen, ker Prekmurcev nikdar ni bilo veliko v teh krajih. Naj počiva v miru.

V soboto, 24. septembra, pa je v bolnici sv. Elizabete v Thionvillu umrla v 83. letu starosti gospa Kirsche, stanujoča kot vdova po drugem možu v Bousse in doma v Dornbergu na Goriškem. Že pred dobrim letom je morala v bolnico in bila potem operirana. Zdravstveno stanje se ji je močno izboljšalo, toda njena zdajšnja smrt nam govori, da ne za dolgo. Gospa je bila Slovenka s ponosom in tudi verna, vselega značaja, ki se je znala pošaliti in spraviti ljudi v dobro voljo, čeprav je bila sama bolna. Vse to ji je gotovo pomagalo, da se je mogla otepati smrti vse do zdaj. Bila je gostoljubna in socialno čuteča. Imela je sosede in prijatelje, ki so ji

šli na roko in jo z globokim čutenjem spremljali k zadnjemu počitku. Naj ji Bog vse poplača.

Naši bolniki: Takoj moramo zapisati, da teh ne manjka. Gospa Leban v Aumetzu, ki bi tako rada šla še enkrat v cerkev k maši in mogla prepevati naše znane pesmi, pa skoraj ne more iz sobe; gospa Gubenšek, ki je že več kot leto dni v bolnici sv. Magdalene v Thionville; gospa Makuc, ki je na vozičku in tudi ne more od doma; gospa Lahajner, ki more iz sobe v sobo le tako, da se opira mize in zidu. In potem v Tucquegnieux: gospa Gričar, ki je morala v bolnico in je bila operirana. Odstranili so ji na želodcu dva čira; gospa Repsel, ki je tudi stalno na vozičku in se z njim vozi iz kuhinje v sobo in iz sobe v kuhinjo; nato gospa Rak, ki se more prav počasi premikati po kuhinji in hiši s pomočjo bergel; gospa Grabarek, ki je polna revmatizma. Šla je na redni pregled v bolnico Maillot, pa so jo potem tam obdržali za dober teden in potem ni več smela domov, kamor bi najrajši šla, poslali so jo v maison de repos. Gospa Škufca iz Moutiersa je tudi morala iskati zdravniške pomoči v bolnici, gospa Ličen je bolna doma, gospa Šmuc, ki je stalno na vozičku in se ji njena paraliza skoraj ne izboljša. Nadalje gospa Troha iz Marspicha, ki ne more iz hiše in ima poseben aparat, da tako dobi potrebnega zraka. In še drugi bolj daleč v Talange, Clouange, Beuvange; saj se ne da vseh naštetih, in če kateri, ki je hujše bolan, ni bil omenjen, naj oprost.

Naj Jezus, ki je sam moral trpeti, in Marija, ki jo kličemo Pomoč kristjanov in Zdravje bolnikov, dasta še naprej vsem zdravim in bolnim, potrebnih milosti, ki naj vse naredijo močne v prenašanju bolečin in vseh težav.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

V zadnjem mesecu v letu bomo obhajali celo vrsto družinskih praznikov.

4. decembra, na sv. Barbaro, bo ob 10.30 v Mericourtu *spominska maša* vseh živih in pokojnih članov društva sv. Barbare. Po maši skupno kosilo.

6. decembra bo *maša in miklavževanje* v Tourcoingu ob 16.30. Prilika za adventno spoved.

13. decembra ob 16. uri bo *miklavževanje* v dvorani Matere izseljencev v Mericourtu. Pridite številni na praznik mladine.

12. decembra bo *duhovna obnova* ob 17. uri v Vendin-le-Vieil, Fosse VIII, 19. decembra ob 19. uri v Cernierres (Nord), 20. decembra pa v Croisillesu ob 16. uri. Vljudno vabljeni!

Božič bomo obhajali po že tradicionalnem urniku. V Bruay-en-Artoisu ob 19. uri v kapeli N. D. de Lourdes, v Méricourtu pa ob 24. uri na božični dan po nedeljskem redu.

V boljše domovino so se v mesecu oktobru preselili kar štirje rojaki. V bolnici v Lensu nas je 29. oktobra zapustil po težki rudarski bolezni naš dolgoletni organist in pevovodja g. Anton Rebolj, v svojem 70. letu življenja. Od rane mladosti je zvesto vodil cerkveno petje pri nepozabnem msgr. Valentinu Zupančiču in ga nadaljeval prav do svojega odhoda v večnost. Ob liturgični reformi nam je skomponiral vse stalne pete dele maše. Sinova Jean Pierre in Andrej nadaljujeta njegovo dragoceno glasbeno dediščino. Naj mu bo kot vzornemu kristjanu in Slovencu izrečena iskrena zahvala. Na pogreb so 2. novembra prihitali rojaki in številni pevci prav z vseh naših kolonij. Skupno smo se od njega poslovili z mnogimi domačini v kapeli N. D. de Lourdes in ga spremili na božjo njivo v Calon. Naj mu bo Gospod bogat plačnik.

V visoki starosti, v 92. letu življenja, je *odšla po plačilo* dolgoletna bravka Naše luči, ga. Jožefa Naveršnik roj. Prašnikar, 24. oktobra po krajši a hudi bolezni. Zvesta pevka je do skrajne starosti rada pela pri službi božji bogu slavo. Z veliko žalostjo je pred leti pokopala svojega dobrega moža in sina. Zadnja leta ji je bila molitev rožnega venca najlepša uteha v žalosti. Naj se odpohi od svojega truda. Pokopana je bila v kapeli N. D. de Lourdes 27. oktobra.

Isti dan, 24. oktobra, nas je *nena-doma zapustil* g. Franc Mihevc na svojem domu na Fosse VIII, Vendin-

le-Vieil. Tihega značaja, priden kakor mravlja, je kot predelavec v rudniku služil vsakdanji kruh. Tudi v pokoju je v delu našel svoje največje veselje. Prav ob urejanju svojega doma ga je Gospodar življenja poklical v njegovem 63. letu starosti. Pokopan je bil v cerkvi sv. Avguština v Vendin-le-Vieil 27. oktobra ob zelo številni udeležbi rojakov in domačinov. Naj se odpočije v Gospodu.

Na praznik rožnovenske Matere božje je Gospodar življenja po sedemmesečnem bolehanju poklical v svojem 53. letu življenja g. Matija Žnidaršiča. Zapustil nas je v bolnici v Lensu. Skrben družinski oče je s svojo soprogo lepo vzgojil svojo družino. Slovenska kapela mu doluge lepo kredenco in tabernakelj s peterokrakim svečnikom, vse izdelano iz kovanega železa. Poslovili smo se ob številni udeležbi v župnijski cerkvi v Loison-s-Lensu 9. oktobra. Naj gredo njegova dobra dela z njim v srečno večnost.

Vsem družinam in sorodnikom naših dragih umrlih naše sožalje!

Zlatoporočenca Jožef in Marija Mali pri oltarju v slovenski kapeli sv. Jožefa v Merlebachu.

Razstava slik in ročnih izdelkov ge. Kristine Hero. Pogled na del obiskovalcev razstave.

FREYMING-MERLEBACH

Novi uradni sodni prevajalec in direktor Slovenskega centra v Merlebachu. — Dne 7. oktobra je na Vrhovnem sodišču v Saargueminesu g. Jože Kamin zaprisegel pred celotnim sodnim dvorom kot prevajalec in tolmač slovenskega in francoskega jezika. Slednje je sprejel v socialni namen: pomagati slovenskim rojakom na francoskem ozemlju. Poleg prevajalnih in duhovnih ter pedagoških obveznosti na treh francoskih gimnazijah je g. Kamin postal direktor slovenskega centra v Merlebachu. Novi naziv Center slovenske katoliške misije obsega tako vse versko kulturne dejavnosti, prevajalske storitve, slovensko šolo in kulturo (trenutno jih obiskuje 44 rojakov) ter neutrudno delo društva prijateljev slovenske katoliške misije. K skupnemu delu in požrtvovalni izrekamo čestitke in zahvale!

Ga. Kristina Hero razstavlja v Dvorani Janeza Krstnika. — Kdo ne bi izmed nas prepoznal v tej slikovni in umetni razstavi ge. Kristine Žitnik Hero delček domačega krova, del otroških spominov, del rodne domovine. Brez prevzetnosti temveč z bistrim očesom se je umetniška roka ustavila pri kozolcu, lesenih harfah, ki so simbol trdega dela in hkrati ponos življenja. Ali to in ono goro, ki se mogočno dviga k nebu kot božja lepota, ali kmečki koš, ki je raztezal ramena otrok, mater in očetov. Vse do cvetja, ki razveseljuje človekovo oko in dviga našega duha kvišku med najrazličnejših prilikah.

Ščep narodnih noš tako Slovenije kot Jugoslavije so živ spomenik, identiteta naroda, ki se lahko brez kompleksa uvršča med najizrazitejše in najlepše tega sveta, tako po pestrosti kot široki barvni harmoniji in izrazitosti. Prti in ročna dela nas spominjajo na praznike, ko se je hiša počistila do zadnjega kota in ko je materina roka položila zlato rumen kruh na mizo, kolač potice ali „štefan“ vina, skozi katerega so se poigravali sončni žarki. Z dvainštiridesetimi leti ga. Žitnik Hero prvič razstavlja, svoje talente pa je preizkušala že pred leti kot vzgojiteljica pri pohabljenih otrocih.

Za delček domovine, za slikovit utrinek in kulturni doprinos našega slovenskega centra se vam v imenu vseh najskrenejše zahvaljujem in se pridružujem z vsem srcem vašim mnogim čestitkam in spodbudam.

Zlatoporočenca Jože in Marija Mali. — Dne 28. oktobra, ob 18. uri, kot pred 50 leti, ko ju je pred Bogom združil msgr. Stanko Grims v cerkvi poleg občine v Merlebachu, sta se za prehojeno pot Bogu zahvalila Jože in Marija Mali. Zlato poroko sta obhajala v kapeli sv. Jožefa pri večerni maši, ki jo je v zahvalo daroval g. Jože Kamin ob navzočnosti domačih rojakov in tujih gostov. Za zgled zvestobe se zahvaljujemo in vaju v molitvi spremljamo pri vajinem nadaljnjem življenju.

Slovenska polnočnica. — Kot vsako leto vas vabimo na doživete božične praznike. Polnočnica bo ob 10. uri v kapeli slovenskega centra v Merlebachu. Vse ostale informac-

Direktor slovenskega centra v Merlebachu in uradni sodni prevajalec g. Jože Kamin.

je kakor tudi rezervacije za silvestrovanje bodo objavljene v krajevnem listu Med nami povedano.

nemčija

STUTTGART-okolica

Vrisk med hohlenloškimi goricami. — V soboto, 10. oktobra, se je med hohlenloškimi goricami razlegal slovenski vrisk. Okrog 70 rojakov je v Forchtenbergu praznovalo dan grozdja. Po zahvalni maši je cerkvena dvoranica oživela kot morda še ne. Na prireditvi je bilo vsega dovolj: kramljanja, petja, vriskanja, zabavnih iger, godbe in plesa, jedač in pijač. Prostor je prekrivala prava brajda in grozdje na njej je vabilo k previdni kraji kot je to navada na našem zelenem Štajerskem. V enem kotu dvorane se je naselil gostilničar, v drugem so se gibale naše pridne gospe ter stregle gostom s tortami in poticami in nazadnje še s pečenim odbojkom. Tretji kot dvorane so zasedli godci, saj brez njih ne bi bilo pravega praznovanja. Pesem, ki jo je za to priliko spesnil rojak M. P. nam pove, kako lepo je bilo na srečanju med hohlenloškimi goricami. Glasi se.

*Bog živi nas Slovence,
ki dobre volje smo
in v širnem tujem svetu
zdaj tu zborujemo.*

*Zato, prijatelj moj,
kozarček si nalij
in ko bo ples nocoj,
pozabi na skrbi.*

*Zavriskaj zdaj, zapoj
kot si nekdaj doma,
kjer bova morda še nekoč,
če nam Bog zdravja da.*

Misijonarka nas je obiskala. — V nedeljo, 18. oktobra, nas je obiskala slovenska misijonarka na Madagaskarju, bolniška sestra Marjeta Mrhar. Po maši v Esslingenu nam je v tamkajšnji župnijski dvorani z besedo in sliko orisala svoje delovanje med reveži in bolniki slovenskega misijona. Usmiljenka Marjeta Mrhar je bila rojena v Sv. Križu-Gabrovka. V misijonih deluje že več kot dve desetletji in posveča vse svoje moči skrbi za bedne in bolne Malgaše, predvsem delu za podhranjene in bolne otroke. Njena prepričljiva beseda, potrjena s skioptičnim prikazom, je poslušalce in gledalce močno ganila. V dokaz, da tudi Slovenci na Württemberškem čutimo z njeno požrtvovalnostjo, smo sestri poklonili vsoto 1700,— DM za nakup zdravil za njeno bolniško ambulanto na Madagaskarju. V tej

vsoti so vštete cerkvene nabirke v oktobru in del prihoda na vinski trgatvi v Esslingenu.

Naš dom v obnovljeni fasadi. — Dobrih 6 tednov je bil naš dom v Stuttgartu obdan z ogredjem. Toliko časa so potrebovali zidarji, sadjarji, pleskarji, krovcji in kleparji, da so mu ozdravili fasado. Sedaj je dom od zunaj solidno prenovljen in pomladansko osvežen. Stroške za obnovo je prevzela škofija Rottenburg-Stuttgart, ki vsestransko skrbi, da so tudi domovi, centri in pisarne tujcev času primerno urejeni. Prenovitev zunanjega lica našega doma v Stuttgartu je bila potrebna, saj je zob časa že precej načel zidove in streho.

Čestitke h krstom. — V eni zadnjih številčk Naše luči smo poročali, da je bila letošnja pomlad bogata na naraščanju med našimi rojaki. To pot lahko povemo, da je bila tudi jesen v znamenju življenja, saj smo imeli kar 4 krste: Frančiške Pernat, hčerkice Franca in Olge; Denisa Benko, sinka Antona in Danice; Martine Pavlovič, hčerkice Martina in Kristine; Sebastjana Schollbacha,

Med potovanjem v Rim junija letos se je slovenska skupina iz Stuttgarta ustavila tudi v Firencah. V četrtek, 18. junija, so občudovali svetovno znano stolnico z Glottovim stolpom.

Ob prazniku grozolja v Forchtenbergu na Württemberškem (10. oktobra letos) so tudi potice in torte izvrstno teknile. Kar 11 so jih preskrbele tamkajšnje rojakinje. Še za domov so lahko delile kose, kakor včasih neveste na ženitovanju.

V Besigheimu na Württemberškem se učijo prekmurski rojaki domačih plesov. Oskrbeli so si prekmurske noše. V svoj krog bi radi pritegnili tudi mladino, a ta ima manj zanimanja za to kot starši, ki so nekoč vse doživljali doma.

sinka Andreja in Marije. — Malčkom želimo obilo zdravja, staršem pa izrekamo čestitke v pričakovanju, da bodo svoje otroke lepo vzgajali kot so to obljubili ob krstnem kamnu.

Zahvalno romanje dobro obiskano. — Naše tradicionalno zahvalno romanje k Ave Mariji na praznik Vseh svetnikov je bilo tudi letos dobro obiskano. Ljudi je bilo več kot zadnja leta, k čemur je morda pri-

pomoglo to, da je bil praznik na nedeljo in je odšlo manj rojakov v domovino. Tako je bilo okrog 300 rojakov na romanju, na katerem se vsakokrat posebej spominjamo naših dragih pokojnih, katerih grobove obiskujemo le v mislih. Molitev pa ne pozna daljave in tako smo bili z njimi združeni z molitvijo pri maši, za katere je bila tudi darovana.

BAVARSKA

Ko pišemo to-le poročilo, smo tik pred praznikom blagoslovitve našega novega župnišča. O njem bomo lahko poročali prihodnjič.

V novembru so bile naše nedeljske maše — tako, kot je to že vsa leta navada — precej bolj obiskane kot sicer. V nedeljo sredi novembra se nas je zbralo 160. Ko bi se nas vsako nedeljo toliko!

Vse ostalo farno življenje se razvija mirno naprej. Posebno smo zadnje čase veseli pogovorov z mladimi, saj se zdi, da obravnavamo pri njih vprašanja, ki jih najbolj zanimajo. Tudi pevski zbor pridno vadi pesmi za slovesnost blagoslovitve. Pri kakšni maši se zbere pred oltarjem kar deset ministrantov, kar daje mašam posebno lepo podobo. Za misijone smo nabrali 621,06 mark. Tudi se že prijavljajo otroci za miklavževanje. Tako je vsega dovolj.

Del šolarjev, ki prihajajo soboto za soboto v slovensko župnišče v Münchnu k pouku verouka, slovenščine in slovenskega petja oz. deklamacij. Vsega skupaj se jih je letos prijavilo 75.

nizozemska

BISERNI JUBILEJ DRUŠTVA SV. BARBARE

V soboto, 26. septembra, je društvo sv. Barbare v Lindenheuvalu slavilo biserni jubilej svojega delovanja. Slovesnost se je začela s službo božjo, pri kateri sta sodelovala mešana pevska zbor Zvon iz Holandije in Slomšek iz Belgije. Vsako pesem je posebej predstavil krajevni župnik g. Hein Passing. V

Pokojna ga. Tončka Železnik, o kateri smo pisali v oktobrski številki Naše luči.

svojem nagovoru se je g. župnik zelo pohvalno izrazil o prisotnosti Slovencev v župniji.

Med službo božjo smo se spomnili ranjkih sodelavcev na tem področju. Mnogi med njimi so bili prebujene osebnosti, ki so veliko žrtvovali za našo skupnost in jih zato ne smemo pozabiti.

Redkokdaj imamo priložnost biti navzoči pri službi božji, pri kateri sodelujeta kar dva ugledna pevska zbora. Smemo reči, da smo se v zelo častni luči predstavili pred holandskim ljudstvom.

Po službi božji smo se zbrali v dvorani, ki je že bila pripravljena za vinsko trgatev. Pod grozdzjem je Zvon pod vodstvom g. Tonija Kropivška zapel nekaj priložnostnih pesmi, katerim je občinstvo pozor-

Slovenska folklorna skupina je pod grozdzjem mladostno zarajala.

no prisluhnilo. Slovenska folklorna plesna skupina na Nizozemskem, ki jo vodita ga. Mici Michon in g. Slavko Strman, je v različnih nošah predstavila vrsto narodnih plesov.

Slovesnosti v dvorani se je na povabilo zastopnika pripravljalnega odbora g. Jošta Bonenkampa udeležil tudi predstavnik jugoslovanske ambasade g. Slavko Kruljevič.

Za prosto zabavo je skrbel ansambel, ki ga vodi g. Slavko Strman.

Društvo sv. Barbare v Lindenheuvel-Geleenu predstavlja malo skupino druge, tretje in četrte generacije, pa je vendar ob dobri organizaciji in sodelovanju Zvona, Slovenske folklorne skupine in Veselih vaških godcev iz Heerlena ter Slomška iz Belgije odlično proslavilo svoj biserni jubilej. „Smo majhni,

pa smo gosti“... V slogi je moč!

Odboru in članom Sv. Barbare iskreno čestitamo k visokemu jubileju, vsem sodelavcem pa izrazimo priznanje in zahvalo.

*„Iz tisočletnih korenin
poganja naša rast.*

*Resnico ljubimo in mir,
svobodo, vero, čast!“*

Marko Kremžar

*Novo ognjišče: Naša sodelavka
gdč. Tadejka Handler je 15. sept. t.*

Zvon je pod trto zapel nekaj priložnostnih.

Možje, ki so sodelovali na proslavi bisernega jubileja Sv. Barbare v Lindenheuvlu. Od leve na desno: g. Revinšek, preds. Slomška, g. Kropivšek, preds. Sv. Barbare, g. Rogelj, pevovodja Slomška, g. Kropivšek, pevovodja Zvona, g. Bonenkamp, vodja pripravljalnega odbora in g. Hostenbach, preds. Zvona.

I. sklenila zakonsko zvezo z g. Silvestrom Ravbarjem v cerkvi sv. Jožefa v Brunssumu.

Iskreno čestitamo in želimo vso srečo!

švedska

Na jesenskem sestanku slovenskih zdamskih duhovnikov v St. Gallenkirchu (Avstrija) konec meseca oktobra ob navzočnosti škofa Leniča je bilo sklenjeno, da duhovnik Stane Cikanek odide na slovensko misijo v London. Nadome-

stil bo g. Ludvika Rotha, ki je tam deloval skoraj 10 let in zdaj odhaja v Ameriko. Za njim prevzema v upravo slovenski katoliški dom, ki nudi prenočišča našim študentom od doma, ko prihajajo v London študirat angleščino. Obiskoval bo naše ljudi, razkropljene po Angliji. Največ jih je v središčih kot je London, Bedford in Rochdale pri Manchesteru. Poleg tega pa bo imel tudi verski program na BBC (World Service — Svetovna služba).

Na Švedskem od sedaj naprej ostane spet en sam slovenski duhovnik kot pred tremi leti — pred prihodom g. Staneta iz Braziliije 6. septembra 1984. G. Jože Drolc bo

sedaj moral obiskovati kar 14 postojank, od teh 8 mesečno, drugih 6 pa kakor bodo pač prišle na vrsto. Zaenkrat na Stanetovega naslednika tukaj na Švedskem ne moremo računati, ker je tudi doma že kar občutno pomanjkanje duhovnikov. To spremembo, bomo z razumevanjem sprejeli, ker tudi v Angliji naši rojaki potrebujejo duhovnika. G. Stane, ki je tam deloval pred 12 leti, razmere v Londonu dobro pozna. To je bil tudi eden od razlogov za njegovo premestitev. Drugi razlog pa je morda tudi ta, da se — presajen iz tople Braziliije — na Švedskem ni kaj dobro počutil.

Želimo mu dobrega delovanja med rojaki v Angliji in božji blagoslov naj ga spremlja na vseh njegovih potih.

švica

Sloveo od p. Fidelisa — „Vse ima svoj čas in vsak opravke ima svojo uro pod nebom: je čas rojstva in čas umiranja; čas, da se sadi in čas, da se vsajeno izruva. Je čas pridobivanja in čas izgubljanja, čas

Delegat dr. Janez Zdešar je prinesel na binkoštno srečanje v Vadsteni pozdrave škofov iz domovine in rojakov iz Nemčije.

slovinci ob meji

KOROŠKA

V nedeljo, 4. oktobra, je škof dr. Kappellari posvetil osem stalnih diakonov, med njima sta dva Slovence in sicer mag. Herman Kelih iz Bajdiš nad Borovljami in Vincenc Gotthardt iz Melvič na Zilji. — V soboto, 17. oktobra, je bilo odprtje Heminega jubileja; pred 50. leti je bila proglašena za svetnico. — Jubilejna slavlja bodo trajala dve leti. Glavna prireditev je bila v beljaški Kongresni dvorani, kjer je govoril berlinski kardinal Meisner. Že v petek so bile v nekaterih župnijah, ki so posebej povezane s sv. Hemo, uvodne prireditve. Škof Kvas je vodil somaševanje v Šmihelu pri Pliberku (nad 300 let je župnija spadala k ljubljanski škofiji), metropolit dr. Šuštar pri Sv. Hemi nad Globasnico, škof Forer iz Brixna na Kamnu v Podjuni, nadškof Bommarco iz Gorice pa pri Mariji na Zilji. — Pri Št. Primožu v Podjuni je škofijski kancler msgr. Mihael Krištof 18. 8. blagoslovil no-

zbiranja in čas razmetavanja" (Prid 3, 1—2. 6), je zapisal starozavezni svetopisemski pisatelj in še naprej razmišljal: „Tako sem videl, da ni nič boljšega, kakor da se človek veseli svojih del, ker je to njegov delež“ (Prid 3, 22). Za p. Fidelisa bi lahko dodali: Je čas prihoda in čas odhoda, je čas zdravja in čas bolezni, je čas dela in čas mirovanja. Zakaj?

Po 19 letih bivanja in delovanja v Švici med slovenskimi rojaki je prišel čas, da se zaradi zdravstvenih razlogov vrne v domovino. Priprava na odhod se je, v ožjem smislu besede, začela ob našem romanju v Einsiedeln na zadnje septembrsko nedeljo. Zatem je na 2. nedeljo v oktobru p. Fidelis imel poslovilno mašo v Zürichu, na 4. oktobrsko nedeljo pa še v Solothurnu. Vsakokrat

ve orgle, na katerih je med božjo službo igral škofijski kantor prof. Jože Ropitz. — Od 11. do 18. oktobra je Krščanska kulturna zveza v Celovcu pripravila Primorski teden. Devet prireditev v vseh treh dolinah so pripravili primorski Slovenci, med drugim so Števerjančani igrali v Šmihelu pri Pliberku Finžgarjevo Verigo, v Selah so koncertirali Devinčani, v Celovcu je bila razstava Slovinci tam za goro, ki je prikazala življenje beneških Slovencev. — V Modestovem domu v Celovcu so spet priredili slikarski teden. Sodelovalo je 12 slikarjev. Razstava je odprta do 27. nov. — Reprezentativno zastopstvo Slovencev v škofiji je Slovenski pastoralni odbor. V Slomškovem domu se je ta zbral 27. oktobra in izvolil novega predsednika, župnika iz Železne Kaple, Poldeja Zundra, podpredsednik je ostal dr. Valentin Inzko, tajnik pa Valentin Gotthardt. — Koroška kat. mladina je poromala 26. oktobra na Gradiščajsko. Maševal je škof dr. Laszlo in pridigal po hrvaško in nemško. V pridigi je pozival k zvestobi do Boga, naroda in jezika. — Avstrijske narodne manjšine so sklenile izdajati od časa do časa skupen list pod naslovom Mehrsprachiges Österreich. Za avstr. državni

se je pred nami košatila njegova pisana življenjska mavrica, v kateri so prevladovale predvsem tri obdobje barve: barva začetnega iskanja in oranja ledine za Slovensko misijo, barva več kot 15-letnega vnetega opravljanja vpeljanega dela ter barva 2-letnega sprejemanja in prenašanja ošibelega zdravja z bolečimi posledicami. Srca prisotnih so bila polna zahvale in najboljših želja za naprej.

Prišel je torek, 10. novembra 1987. To je bil dan, ko je Slovenska misija ostala brez svojega ustanovitelja in dolgoletnega voditelja, ki se je ob vrnitvi v domovino naselil v svetokriškem samostanu nedaleč od Ajdovščine.

P. Fidelis, prisrčna (za)hvala in Bog vam poplačaj za vse, zanaprej pa še veliko let obdarjaj z notranjo radostjo in potrebnim zdravjem.

praznik je prvič izšel. Pisan je v petih jezikih: v češčini, hrvaščini, madžarščini, nemščini in slovenščini.

GORIŠKA

V nedeljo, 11. oktobra, so romali slovenski Primorci na Sv. Goro. Somaševanje je vodil msgr. dr. Franc Močnik. — Goriški tednik Katoliški glas je za misijonsko nedeljo izdal posebno prilogo z misijonsko vsebino. Po podatkih so slov. župnije na Goriškem lani zbrale na misijonsko nedeljo 28.339.000 lir, ob postni misijonski akciji pa 20.933.150 lir. — Slovenska duhovnija v Gorici je letos na Misijonsko nedeljo pri Sv. Ivanu imela najprej molitveno uro. Nato je v mali dvorani bogoslovnega semenišča g. Vinko Zaletel imel misijonsko predavanje, spremljano z diapozitivi o delovanju slovenskih misijonarjev po vsem svetu. Glavna misijonska prireditev je bila v nedeljo, 25. oktobra, v veliki dvorani Kat. doma. Gojenke sestrške šole iz Št. Jakoba v Rožu so zaigrale Claudelov misterij Marijino oznanjenje. — V cerkvi Marije Pomagaj na Jazbinah so 25. okt. praznovali 40-letnico, odkar imajo redno božjo službo. — V Štandrežu so imeli 25. oktobra sv. birmo, ki jo je prejelo 39 fantov in deklet. Nadškofa so sprejeli s pesmijo in pozdravi. — Doberdobski pevski zbor Hrast je obiskal od 9.—11. oktobra župnijo Althofen na Koroškem. Prijateljske zveze so sklenili leta 1983. Pevci s spotoma nastopili v Porečah ob Vrbskem jezeru. Tudi v Althofnu so v soboto imeli celovečerni koncert, v nedeljo so pa peli pri farni maši. — V soboto, 31. oktobra, so predstavniki Slov. kat. prosvete obiskali gonarsko pokopališče in tam slovenskim žrtvam fašistične tiranije položili venec.

TRŽAŠKA

Romarji iz boljunskega konca so 4. oktobra poromali k Materi božji na Peče. Udeležila se ga je tudi močna skupina skavtov, ki je pomagala oblikovati mašno slavje. S tem so bila romanja za letos zaključena. — Igralci Stalnega slov. gledališča v Trstu so naštudirali Nušičevo komedijo Sumljiva oseba. Premiera je

bila v Kulturnem domu v Trstu. Z njo so nastopili dvakrat tudi v Gorici. — Slovenski tržaški verniki so se na zahvalno nedeljo, 8. nov., zbrali v stolnici sv. Justa, kjer jim je maševal škof Bellomi. Obisk cerkve je bil vzpodbuden. Verniki so prinesli v zahvalno sadove zemlje. — Tržaška misijonska prireditve je bila 25. oktobra v ul. Risorta 3. Avtorica in režiserka prof. Dina Slama-Pahor je postavila na oder igrokaz z naslovom *In kdo je moj bližnji?*, ki je navzočim temeljito izprašal vest. — Slov. župnije na Tržaškem so lani na misijonsko nedeljo nabrale 22.541.900 lir. — Tržaški in goriški višješolci so bili dva dni na obisku pri višješolcih v Celovcu. 17. oktobra zvečer so jim Korošci pripravili kulturni večer. V nedeljo so sodelovali pri slovenski maši v Slomškovem domu.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Pri sv. družini v Adelaidi so imeli zadnjo nedeljo v septembru poseb-

no prireditev B.B.Q. Čisti dobiček v višini 900 dolarjev so dali za izboljšanje lope za cerkvijo, kjer imajo svoje prireditve. — Adelajdska nadškofija je pripravila 20. septembra srečanje mladinskih delegatov. Udeležilo se ga je tudi nekaj mladih Slovencev, ki so bili izbrani kot delegati slovenske skupine. — Pri Sv. Rafaelu v Sydneyu so 27. septembra obhajali god cerkvenega zavetnika. Maševal je upokojeni škof frančiškan, ki je posebej pozdravil 15 zakonskih parov, ki so obhajali jubileje od 15 do 35 let skupnega življenja. — Na drugo septembrsko nedeljo je bilo na istem kraju prvo sveto obhajilo. Pet dečkov je prvič pristopilo, pridružili so se še trije otroci, ki so obhajilo, ki so ga že prejeli v domači župniji, ponovili. — Pri Sv. Cirilu in Metodu v Kewu (Melbourne) so 20. septembra priredili Dan starejših. Po maši so jim pripravili najprej kulturni program, nato kosilo in pogovor pri mizah. Za petje je skrbel geelongški pevski zbor. — Isto nedeljo je mladina pod geslom Mladina spoštuje starost pripravila dobrodelni Walkathon. Za dom počitka so nabrali 4507 dolarjev. Sodelovalo je pa 33 oseb. — V Kewu je bil 3. in 4. oktobra Mladinski koncert, ki se ga udeležijo skupine iz vse Avstralije. Dva avtobusa sta pripeljala mlade iz Sydneya in

eden iz Wollongonga. Nastopilo je nad 130 mladih, nekateri kot solisti, drugi v zborih. Organizacijsko težo je nosil p. Tone Gorjup. Prireditve je gotovo dvignila spet slovensko zavest med rojaki v Avstraliji. Čisti dobiček 1570 dolarjev so dali v sklad za Dom počitka.

ARGENTINA

V Slomškovem domu v Ramos Mejia so 20. septembra obhajali 125-letnico smrti zavetnika doma svetniškega kandidata škofa Slomška. Obenem so praznovali 26 let delovanja doma. Mladina je pela in recitala, nastopile so folklorne skupine. Po kulturnem programu je bila prosta zabava. — Tudi v Slovenski hiši v Buenos Airesu so šolarji slovenskih šol pripravili proslavo ob 125-letnici Slomškove smrti. Poleg petja in recitacij so pripravili igrice Desetnik in sirotica. — Zima v Bariločah je bila letos bolj kratka. Sneg je zapadel šele 10. julija. Zraven tega so Bariloče dobile hudo konkurenco v Laš Lenjas (Mendoza), kjer so smučali tudi slovenski vrhunski tekmovalci. 27. septembra so se vršile že 32ič slovenske smučarske tekme v veleslalomu. Zmagal je Martin Bačar. Kot gledalca sta se tekme udeležila tudi dr. Vojko Arko in Blaž Razinger, ki sta pred 37 leti tekmovala pri prvih tekmah. — V San Justo so 11. oktobra obhajali obletnico delovanja Našega doma. Maševal je msgr. Zdravko Reven. Po maši so se zbrali v dvorani, kjer so mladi peli in recitali pesmi, nato pa so se pomerili v raznih športnih disciplinah. Popoldne je bil najprej slavnostni govor predsednika Zedinjene Slovenije g. Rezlja, nato pa Jurčičeva igra Deseti brat. Po igri je orkester Zlata zvezda igral za ples. — V Planinskem stanu so bariloški Slovenci imeli 17. oktobra kulturno prireditev. Najprej so otroci pripravili lutkovno predstavo Debla repa. Scenarij in lutke so sami izdelali. Šolarji so pa pripravili igrice Materin račun. — Tudi v Mendozini so imeli dve prireditvi. Ob 100-letnici smrti Frana Levstika so 20. septembra priredili Levstikovo proslavo. Nastopili so otroci z recitacijami njegovih pesmi in s petjem.

Sveti večer.

Družina je zbrana v hiši. Nikdar v letu ni takšnega občutja v njej. Saj se tudi zlepa ne zbero vsi družinski člani pod domačo streho.

Otroci se kar ne morejo nagledati jaslic. V trepetajoči luči se gibljejo pastirci, se premikajo ovčice... In angel se oglasi visoko nad njimi...

Pravijo, da so ta večer, ko je prišel božji Sin na zemljo, nebesa odprta, in da na vsakem hišnem vogalu stoji angel.

Polna naročja božjega miru in veselja vam za božič želijo

vaši dušni pastirji s pomočniki

ocvirki

ŠKOFJE O USTAVNIH SPREMEMBAH

Op. Na rednem jesenskem zasedanju v Splitu je Jugoslovanska škofovska konferenca povedala tudi to-le glede ustavnih sprememb:

„V VIII. poglavju o Temeljnih načelih ustave SFRJ je zapisana trditev, da je ZKJ vodilna idejna in politična sila delavskega razreda in vseh delovnih ljudi pri graditvi socializma in pri uresničevanju solidarnosti ljudi ter bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije“.

Trditev, da je ZK vodilna idejna sila, dopušča misel, da je njena ideologija oziroma svetovni nazor ustavno sprejeta in privilegirana. Ker pa ZKJ ne odstopa od tega, da je njen svetovni nazor bistveno

ateističen, mora takšno pojmovanje pripeljati — in v praksi tudi pripelje — do prednostnega položaja ateizma in do opravičevanja ateizacije s pomočjo sredstev družbenega obveščanja in celotnega sistema vzgoje in izobraževanja.

Z vsemi verniki naše katoliške skupnosti in, upamo, tudi z večino članov naše državne skupnosti smo prepričani, da moreta vzgoja in izobraževanje v naši državi uresničevati vse začrtane naloge tudi brez poudarjanja marksizma. Ker ZKJ ne odstopa od ateizma, besedilo Temeljnih načel ustave SFRJ naravnost omogoča ateizacijo v naših šolah in vzgojnih ustanovah.

Nikomur ne more biti vseeno, kako se verni počutijo v naši državni skupnosti, zato je treba preoblikovati trditev o ZKJ kot vodilni idejni sili, da bi bilo povsem jasno, kako ne vključuje ateizma niti ne pospešuje ateizacije.

Predlagamo, da se tisti člani v ustavi, ki govorijo o verski in cerkveni svobodi in pravicah ter o

ki ima zanimive ne-lovske članke. Prvi članek obravnava atlas Slovenije, slovar slov. knjižnega jezika in enciklopedijo Jugoslavije. Drugi članek je posvečen kiparju Francetu Goršetu, tretji pa izkopaninam na Magdalenski gori nad Stično, ki so v lasti Peabodyjevega muzeja Harvardske univerze. Četrti članek je posvečen goriškemu slavcu Simonu Gregorčiču. Vestnik je izšel v nakladi 8000 izvodov.

ZDA

V Ameriki je umrl dr. Jože Suhadolc, doma iz Šujce, župnija Dobrova pri Ljubljani. Še doma si je pridobil dva akademska naslova. Diplomiral je najprej v Beogradu na agronomski fakulteti in nato v Ljubljani na pravni fakulteti. Po vojni je pa doktoriral v Benetkah iz modernih jezikov. Pokojnik je bil star 73 let.

KANADA

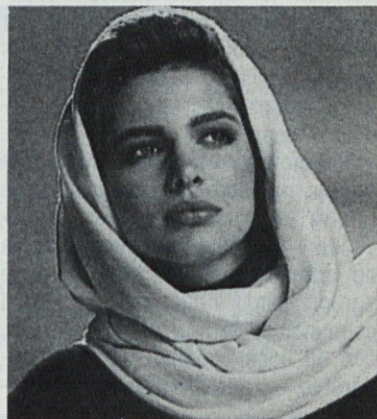
Kanadsko slovensko lovsko društvo v Torontu je izdalo Lovski vestnik,

**vzemite si 5 minut
za premislek
narodnega reka!**

**poln sod ima dosti
prijateljev**

preprečevanju verskega sovraštva, na novo oblikujejo, da bo vsem jasno, da ateizem ne uživa nobene ustavne niti zakonske prednosti pred teizmom, da je kazniva tudi žalitev verskih čustev in verskih svetinj vernikov, da se z izrazi „vera“, „verski“ in „verniški“ ne more povezovati kakšen slabšalen pomen niti politizacija.

Menimo, da mora ustava jasneje zagotoviti svobodo vesti, mišljenja in združevanja, resnično enakopravnost vernikov v javnem življenju, s čimer razumemo tudi možnost opravljanja vseh služb in funkcij, pravico staršev do verske vzgoje otrok in svobodo verskega

pouka; osnovne verske pravice oseb, ki so v vojski, po bolnišnicah, domovih ali v zaporih."

DRUŽINA, Ljubljana, 1. nov. 87/3.

JUGOSLAVIJA NAD PREPADOM

Mikulič je nastopil mesto ministrskega predsednika lanskega maja. Rečeno je bilo, da je dinamičen „uresničevavec“, človek ukrepanja in organizator. V svoji vladni izjavi je z njemu svojsko samozavestjo naznanil, da bo prikrito gospodarsko krizo spravil v uzdo in inflacijo zavrl. Iz zavrtja pa ni bilo kajpada nič. Nasprotno: inflacija se je od okrog 70 % lanskega maja v letošnjem oktobru skoraj podvojila in se povzpela na 135 % ter se še dviga.

S stabilizacijskim gospodarskim načrtom je Mikulič naletel. Vrednost dinarja je v primeri s trdnimi devizami stalno padala, samo letos za 140 %. Pot iz krize, ki jo je Mikulič vnaprej načrtil, je doslej vodila v slepo ulico.

Nasprotniki Mikuliču očitajo, da ponuja namesto nujnih strukturnih reform le krparijo, namesto napovedane osvoboditve gospodarstva od administracije in birokracije je zgradil samo nove zapreke. Neki ocenjevalec se mu je posmehoval, češ da hoče „vpeljati tržno gospodarstvo z administrativnimi sredstvi“.

Poleg vsega je še nekaj drugega: vsi odgovorni pridigajo, da je treba ukrepati brž. A velik del ukrepov, ki jih je predložil Mikulič, terjajo ustavne spremembe. Ustavnih sprememb, ki jih trenutno pripravljajo, pa ni mogoče sprejeti pred koncem drugega leta.

Zapletene gospodarske razmere terjajo od Mikuliča preveč in ta ne kaže nikakršne pripravljenosti, da bi poslušal nasvete gospodarstvenikov.

Odločilni razlog za to, da ni moč iz krize, je zahteva partije, da tudi v gospodarstvu igra prvo violino. Zadrego jugoslovanskega vodstva je nekdo opisal takole: „Nekateri

niso pripravljeni dati pravo označbo bolezn, drugi pa se upirajo, da bi se lotili pravega zdravljenja.“

Konca gospodarske krize ni na vidiku. Republike vlečejo še kar naprej narazen. Na Zahod usmerjena Slovenija javno oznanja „drug socializem“ kot npr. srbskega, kjer so dobile v partiji premoč toge in okostenele sile. Čistka se je začela proti tisku, ki nepristransko presoja stvari, in je že terjala prve žrtve.

Pred tem dogajanjem se Mikuličeva vlada napenja, da bi prežive-la.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 12. nov. 87/4.

dolomitska izjava II.

V ljubljanski Mladini (30. okt. 87) je napisal Janez Janša zanimivo premišljevanje o sedanjem dogajanju v Sloveniji. Tu objavljamo glavne misli.

Kako rešiti nerešljivo? Kako obdržati oblastni monopol in hkrati motivirati ljudi za izhod iz krize? Kako dati vsej zadevi učinkovit nov videz? Očitno je, da stare maske ne pomagajo več, saj je situacija postala zelo kritična.

Povsem na mestu so nekatere primerjave z medvojnim časom. Predvsem so primerljive razlike. Razlike morda niso bile še nikoli tako očitne kot danes, toda skupni imenovavec je še vedno isti. Oblast. Ta je tako močan, da takrat, ko je ogrožen, zlahka poenoti vrhove republiških in pokrajinskih birokracij.

Poenotenje v Jugoslovanski partiji tudi v prihodnje ne bo problem, dokler bo obstajal prej omenjeni skupni imenovavec, ta pa bo navzoč toliko časa kot partija sama. Problem za partijske vrhove v vseh delih Jugoslavije je (in bo vse bolj) vedno manjša mobilizacijska sposobnost partije, ki moralno ne obvladuje več niti svojega članstva, ki ga zapuščajajo predvsem mladi in sposobnejši kadri. Da bi povečali vpliv partije na javnost in pridobili potrebno množično podporo, brez katere je vsaka politična stranka, pa četudi je edina in na oblasti, brez prave moči, so partijski vrhovi v različnih sredinah ubrali dokaj različne taktike. V Sloveniji se je po zadnjem kongresu raznesel glas o partijski prenovi.

Vse kaže, da naj bi prenova partije pomenila vrnitev nazaj na tisto točko, ki jo je načrtila Dolomitska izjava. Na skrajno, zadnjo, za partijo se sprejemljivo točko. Na točko, na kateri je partija dosegla politično prevlado, izsilila ekskluzivizem in s takim prisiljenim konsenzom prevzela zgodovinski mandat za ne-

med vrsticami

(nadaljevanje s 13. strani)

Zato je temeljna zahteva spraviti Partijo iz ustave in jo postaviti tja, kamor spada — v SZDL, kjer naj v boju z drugimi silami vsakokrat znova potrjuje svojo avantgardnost, kajti le-ta ni in ne more biti apriorna kategorija. Zakaj naj bi bili nepartijski že po ustavi manjvredni občani? Temeljni kriterij avantgardnosti naj bo strokovnost in ne politična pripadnost ali svetovni nazor. Naslednji korak bi bil redefiniranje vloge SZDL.

Vladajoča ideologija je do sedaj na takšne pobude odgovarjala z očitkom antikomunizma ali v

najboljšem primeru z očitkom, da gre za nesprejemljive zahteve po večstrankarskem sistemu. Toda sedaj se takšne pobude pojavljajo tudi znotraj Partije in to celó v njenem vodstvu.

Zadnje raziskave javnega mnenja kažejo, da se s tem, da bi bila Partija edina in vodilna politična sila, strinja samo 14%. Tudi med člani Partije je kar 34,9% takih, ki mislijo, da bi bila lahko Partija zgolj ena izmed političnih strank. In celó med partijskimi funkcionarji najdemo 31,9% tovrstnih patronov.

Že X. kongres ZKS je postavil zahtevo po razdržavljenju Partije in, če ta pobuda ni bila zgolj taktična poteza, temveč del strategije, je sedaj zadnji in najbolj primeren čas,

da vodstvo Partije to javno in glasno zahteva, kajti njen ugled kljub nekaterim civilizacijskim spremembam jasno kaže na legitimizacijsko krizo (več kot polovica anketirancev je mnenja, da je ugled Partije majhen ali nikakršen). Odrpita je torej samo ena pot in še ta ne bo več dolgo. Partijo je treba poslati v civilno družbo.

MLADINA, Ljubljana, 16. okt. 87/1.

berite in širite našo luč!

omejeno vladanje. Na tej prvi ali zadnji točki je bila še obljubljena in dopuščena svoboda mišljenja, zborovanja in zbiranja okrog tako imenovanih nazor-skih programov, ki pa niso več smeli biti politični. Politični program je lahko imela samo partija. Z logičnim razvojem so tudi te svoboščine ostale mrtva črka na papirju. Vsi vidnejši člani ustanovnih skupin OF (razen članov KPS seveda) so se znašli pod pritiskom partije, ki se je končal ali z njihovim vstopom v edino stranko in s tem na visoke položaje ali pa z ekskomunikacijo, političnim in celo sodnim preganjanjem po vojni.

Sedanji politični vrh v Sloveniji hoče ponavljati zgodovino. Doseči hoče konsenz okrog nove Dolomitske izjave, v kateri bi ponovili stare stvari. Tokratni sogovorniki so le približno isti.

• Namesto krščanskih socialistov zastopajo verni del Slovencev uradni cerkveni krogi. Smoletov poklon ob lanskem božiču je odprl pot pogajanjem. Letošnje proslave, posvečene velikemu Slovencu Janezu Evangelistu Kreku, niso slučajno tako propagirane. Na njih prisost-

vujejo tudi tisti, ki so do danes pridno skrbeli, da je bilo posebno mladim rodovom to ime bolj neznano od imena komandirja zadnje partizanske patrulje.

• Kulturniki in še posebej pisatelji so tokrat razen posameznikov skoraj izvzeti iz kroga možnih podpisnikov. Javno so bili nekajkrat ožigosani kot meščanska opozicija, t. j. kot razredni nasprotnik. Izjave torej ne bodo podpisovali z njimi, ampak tudi zaradi njih in proti njim.

• V igro oziroma k podpisu se zato skuša pritegniti alternativo. Pozicija zagovornikov civilne družbe in idej novih družbenih gibanj je končno postala bolj jasna tudi partiji oziroma bolj prodornejšim v njenih vrstah. Če se je alternativcem še včeraj očitalo, da niso iskreni in da jim v resnici gre le za oblast, jih danes isti vlečejo v igro. Lahko so sogovornik, čeprav včasih neprijeten. A kljub temu sprejemljiv, seveda v pogojih, ko partija določa programe in ljudi, ki so lahko v moštvu na drugi strani mize.

• ZSMS pa v teh pogajanjih igra dvojno vlogo, ne da bi se tega njen vrh povsem zavedal.

Prav verjetno je, da se bo tokrat zgodovina ponovila kot farsa. Za strnitev vrst je sovražnik nujno potreben. Pravi sovražnik so seveda vsi, ki se zavzemajo za korenitejše spremembe in odpravo s tem povezanega partijskega monopola, pa če so na večstrankarskih ali kakršnih koli pozicijah. Ker pa ima ta resnični nasprotnik med ljudstvom ugled, ga ni priporočljivo napadati neposredno. Zato mu je treba najprej vzeti veter iz jader ter ga šele nato napasti, kar pa s skromnimi intelektualnimi silami, ki jih partija danes premore, ni enostavno. Zato je potreben delen umik nazaj, zbiranje vojske in potem zmagoslavna ofenziva, po kateri bodo zavezniki spet lahko sumljivi.

Taktika sama po sebi morda ni slaba, ima pa dve večji pomanjkljivosti. Prva je zgodovinski spomin, ki je še vedno zelo živ, druga pa je trenutni položaj v Jugoslaviji in odprta razprava o ustavnih spremembah, ko bo treba s pravo barvo na dan. Treba bo reči DA ali NE. Razprodaja suverenosti in demokracije v nobenem primeru ne bo spodbuda za novo OF.

oglasi

• **Dragi rojaki!** Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• **RAČUNALNIKI:** Sinclair 48K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Eksportni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

• **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. 0 89 / 32 68 13.

• **DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO?** Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevoredu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, tele-

fon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zelo ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

• **PRODAM stanovanjsko hišo**, 10x11 m, z garažo 18x8 m, primerno za obrt, v Leskovcu pri Krškem. Telefon v Jugoslaviji 068 / 46 5 25, zvečer od 20. do 22. ure.

• **Ugodno PRODAM hišo z delavnico** in vrtom v Brežicah. Pojasnila po telefonu ZR Nemčija (089) 20 11 350 (po 19. uri).

• **PRODAM znano gostišče** s ca. 180 sedeži 5 km od Novega mesta in 1 km od avtoceste Ljubljana — Zagreb s 70 ari zemljišča, od tega 30 arov vinograda. — Informacije po telefonu 33 / 83 55 00 05, Francija.

• **V Koprju PRODAM dvosobno stanovanje** (56 m²), dograjeno l. 1972. Cena: 60.000 šv. frankov. — Informacije: tel. 01-720 93 72 Švica, ali 066-31 0 17 Koper.

• **Na izredni legi v Ljubljani-Podutnik** (mestni promet) **NAPRODAJ** podkletena atrijska hiša v 4. gradbeni fazi. — Informacije dobite po telefonu: 00 38 61 (50 8 50).

• **Za devize PRODAM novo enodružinsko hišo** s 3000 m² zemlje v okolici Ptuja. — Za pojasnila se obrnite na naslov: Elizabeta Topolovec, A-6890 Lustenau, Lerchenfeldstraße 9, tel. 0 55 77 - 53 19.

• **Ugodno PRODAM hišo:** 8x6 m, podkletena, 4000 m² zemlje, Jurovčak-Štrigova. — Informacije Vam posreduje Ivan Živkovič, A-9071 Köttmannsdorf/Kotmara vas, telefon 0 42 20 - 20 25.

• **PRODAM manjše posestvo** (3 ha) s hišo in gospodarskim poslopjem v Oseku pri Gradišču, Slov. gorice. — Obrnite se na tel. števil. v Nemčiji 07 11 - 68 40 94.

• **V Biogradu na morju** (Dalmacija) **PRODAM hišo** (300 m²) ter 1500 m² zemlje. — Za pojasnila se obrnite na Fabijen Meileta, Francija, telefon 93 54 33 75, zvečer.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

smeh je najboljše razkužilo za žolč

„Denar je treba pametno naložiti, da si lahko privoščiš tudi kakšno neumnost.“

o

Dva, ki sta ušla iz bolnišnice za živčne bolnike, skačeta po železniški progi od praga do praga. Ko zaslišita za seboj bližajoči se vlak, začneta skakati hitreje.

„Če ne bo kmalu kretnice, da zavijeva na stranski tir,“ pravi eden, „naju bo vlak povozil.“

o

V krčmo pride krepak moški in zavpije: „Ali je tu kdo močnejši od mene?“

Skupina že malo okajenih fantov se, pripravljena za pretep, dvigne od mize.

„No,“ reče on, „potem mi pa pridite pomagat spraviti tovarnjak iz blata!“

o

„Tone se preživlja v naši domovini z rokami.“

„Kaj pa dela?“

„Na kongresih ploska.“

o

„Ali si slišal, da je umrl direktor?“

„Sem bral, a mi ni jasno, kdo je z njim še umrl.“

„Kako?“

„Pisalo je, da je z njim umrl eden naših najboljših delavcev.“

o

Pes ovohava na tleh ležečo steklenico od žganja in momlja: „Ali je to moj gospodar ali ni?“

o

„Pri meni boš živela kot v pravljici.“

„Kot princeska ali kot Pepelka?“

o

„Avto bom prodal svojemu podjetju.“

„S čim se boš pa potem vozil na delo?“

„S službenim avtom.“

o

V prodajalni divjačine.

Stranka: „Ta divji zajec ima v sebi preveč krogel.“

„Pa vzemite tega: ta si je žile prerezal.“

o

Mož pri psihiatru.

„Moja žena je vedno bolj otročja. Ko sem se včeraj v banji kopal, mi je vse papirne ladjice potopila.“

od doma

DELAVCI SO POŠTENI. NIKOMUR NE BODO OSTALI DOLŽNI.

To, kar slišite, je šele šepetanje ljudstva.

TUDI V SEVERNI AMERIKI JE KOMUNISTIČNA PARTIJA — IN ČESA JIM MANJKA?

Pred vojno smo imeli kapitaliste in siromašen delavski razred. Po vojni smo kapitaliste pregnali.

IMAMO TAKŠNO VODSTVO, KAKRŠNO SE JE IZBRALO.

Boks in politika nimata nič skupnega: pri boksu si za nizke udarce izključen.

GNILA JUGOSLAVIJA? KATERO MISLITE?

Kadar vlada pade, se ljudstvo pobere.

NAJPREJ JIH IMAMO NA GRBI, POZNEJE V BRONU.

Tovariši, jaz vas ne razumem! Sicer pa tudi vi mene ne!

ODHOD ENE NESPOSOBNE GARNITURE JE ODLIČNA PRILOŽNOST ZA PRIHOD DRUGE NESPOSOBNE GARNITURE.

Abdšč je otrok našega časa, ki so mu le s težavo ukinili otroški dodatek.

DELAVSKI RAZRED IMA DOBER SPOMIN. TUDI TO SI BO ZAPOMNIL.

Po PAVLIHU

OGLEDALO

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Stanislav Cikaneč, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 35 64).

P. Andrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Štefan Ferencak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalarič, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msrgr. dr. Janez Zdešar, Rosenstraße 26, 8011 Heimstetten b. München

(Tel. 089 - 90 30 050).

Štefan Antolin, 1000 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74 ali 34 6 39).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10,

8000 München 22. (Tel. 089-22 19 41).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:

09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21, v Malmöju:

040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).